

Rauhallista Joulua

**19.12.
1990**

- Vainion visiot. Sivu 4.
- Kymintehtaan TPK erikoistuu. Sivu 5.
- Vaneriteollisuuden historiaa. Sivu 6.
- Miten paperiteollisuus kehittyi 90-luvulla. Sivu 8.

- Paperi — taiteen uusi kieli. Sivu 9.
- Veteraanikoneenhoitaja muistelee. Sivu 10.
- Huulet talteen -kilpailun 122 tarinaa. Sivu 12.
- Kurjen elämää. Sivu 13.

Pääjohtajan joulutervehdys

Vuosi sitten totesin joulutervehdyksessäni, että Suomi oli menossa kohti vaikeampia aikoja; kustannukset olivat karanneet käsistä ja kilpailukykyämme oli jo silloin oleellisesti heikentynyt. Se, kuinka nopeasti ja pysyvästi tilanne tulisi tänä vuonna huonontumaan, oli vielä arvailujen varassa.

Kuluneen vuoden kehitys todisti pessimistiset arviot oikeiksi. Lihavat vuodet ovat nyt ohitse ja olemme pudonneet korkeasuhdanteen harjalta jyrkästi. Tänä jouluna teollisuuden suhdanneodotukset ovat pessimistisemmät kuin kertaakaan yli 20 vuoteen.

Suomessa on edessä vaikeat ajat, joista selviäminen vaatii kipeitä toimenpiteitä ja poikkeuksellista kansallista yksituumaisuutta.

Kymmene-konsernin kehitys ei kuluvana vuonna poikennut muusta metsäteollisuudesta; sellumarkkinat romahtivat, ylikapasiteetti iski paperiteollisuuteen ja sahateollisuuden kehitys taittui. Kaiken päälle kypsyi vielä kotimainen kustannuskriisi, joka sai kannattavuuden syöksymään yllättävän jyrkästi.

Edellä sanottu ei merkitse sitä, että Kymmene-konsernissa olisimme seuranneet tilannetta toimettomina. Olemme kehittäneet toimintaa ja organisaatiota päättäväisesti ja saaneet paljon tuloksia aikaan.

Toteutimme vuoden alussa syvälle käyvät organisaatiouudistukset. Yhtiöitimme kotimaan tuotannollisen toiminnan pyrkimyksenä entistä parempi tehokkuus ja henkilöstön vaikutusmahdollisuuksien lisääminen. Perustimme ensimmäisten suomalaisyritysten joukossa henkilöstörahasot. Kaikesta tästä olemme nyt vuoden keränneet kokemuksia, jotka ovat olleet rohkaisevia.

Olemme kehittäneet tuotantokoneistoa investoimalla. Investointivauhti on viime vuodet ollut kova, mutta se on nyt selvästi hidastumassa muutamien suurten projektien vielä jatkuessa. Olemme saaneet paljon rakennetuksi silloin, kun siihen edellytykset tarjoutuivat ja hallusamme on nyt iskukykyinen tuotanto- ja yrityskokonaisuus.

Kuluvana vuonna olemme jo aloittaneet sopeutumisen vaikeutuviin olosuhteisiin lisäämällä tehokkuutta ja pyrkimällä kustannusten hallitsemiseen konsernin kaikessa toiminnassa ja kaikilla tasoilla. Tällä tiellä olemme kuitenkin vasta alussa.

Hyvässä yhteistyössä henkilöstön kanssa on tehostetusti etsittävä kaikki ne keinot, joilla tehokkuutta voidaan edelleen kehittää ja kustannusvuodot tukkia.

Tehtävä ei ole välttämättä helppo. Uskon kuitenkin, että keinoja ja kehittämismahdollisuuksia löytyy runsaasti ja yhtiön piirissä on halua ja ymmärrystä tarttua tilanteeseen ponnekkaasti. Yhteistyössä ja järkevästi toimimalla pystymme vähentämään hankaluudet ja ikävät ratkaisut pienimpään mahdolliseen määrään.

Kuluneen vuoden aikana tehdystä vastuuntuntoisesta työstä esitän koko Kymmene-konsernin henkilöstölle mitä parhaimmat kiitokset ja toivotan kaikille Rauhallista Joulua ja Hyvää Uutta Vuotta.

Casimir Ehrnrooth
Casimir Ehrnrooth

POVARI

SEIMI JA KAPALOT

Seimi ja kapalot liittyvät joulun suureen syntymäjuhlaan. Löytyihän Hän seimestä kapaloon käärittynä.

Mikä vaikutus kapalolla oli Jeesuksen tulevaan käyttäytymiseen, sitä ei tietääkseni ole tutkittu. Sen sijaan amerikkalaiset tutkivat jo ennen toista maailmansotaa mm. venäläistä luonteenlaatua ns. kapalohypoteesin avulla. Sen tarkoituksena oli selvittää, miten kasvatus- ja hoitokäytännöt vaikuttavat erilaisiin kansallisiin piirteisiin.

Vanhan venäläisen tavan mukaan lapset kapaloitiin heti tiukaksi paketiksi kaulasta varpasiin saakka. Imetys- ja pesutaukoja lukuunottamatta heitä pidettiin kapaloissa yhdeksän kuukautta. Vaikka kohtelu oli hellää, se oli epäpersoonallista. Tunteuksiaan lapsi saattoi ilmaista vain silmillään ja itkullaan. Viimemainittu vaiennettiin tutilla.

Kapalo-paketille ei jäänyt paljonkaan tilaa tutkia itseään ja ulkomaailmaa esimerkiksi käsillään. Psykkisen kehityksen kannalta tämä vaikeutti lapsen toimintaa ja vuorovaikutusta lähiympäristöön. Tässä voi olla peräkin, sillä nykypsykologiahan korostaa juuri lapsen syntymän jälkeisten kuukausien merkitystä tulevalle persoonan muodostumiselle.

Eri asia on sitten nähdä ja uskoa Venäjän/Neuvostoliiton suurten johtajien (tsaarit, Lenin, Stalin jne.) ja kansan välinen suhde samankaltaisena eli puristavien kapaloitten ja lapsen välisenä suhteena. Toki voi kuvitella, sillä Keskuskomitea edusti tiukkaa kapaloivaa kaitselmusta. Vertauskuvallisia yhtymäkohdita löytyy mielikuvitusta käyttäen myös nykyisen Neuvostoliiton tilanteeseen. Kansat ovat kääriytymässä auki keskusjohdon siesteistä ja etsimässä uutta persoonallisuutta.

Myös Suomessa oli tapana kapaloita lapsia. Tukena päre tai

rima, jottei tulokas kasvaisi kieron. Takanahan meillä oli pitkä taival yhteistä historiaa tsaarin ajan Venäjän kanssa ja läheistä kanssakäymistä sen jälkeen. Liekö täältä sitten perua yhä säilyneet tietyt suomalaisen kapaloyhteiskunnan ilmeet, kuten:

- puhuminen on pahasta, vaikeneminen kultaa
- tupot pyörivät isähahmojen ohjauksella
- virkamieshierarkia elää omassa linnakkeessaan
- kansainvälistyminen pelottaa, kun ei uskalleta kääriytyä säännöstelytaloudesta markkinatalouteen jne.

Kapaloyhteiskunnan peruspiirre on luonnollisesti vastustaa kaikkea, mikä muuttaisi vanhaa olotilaa. Ja mikä on vastustettaessa, pidettiinhan kapalolapsen perustarpeista — ruoka ja lämpö — hyvää huolta.

Äiti-Venäjällä on nyt vaikeuksia pitää huolta lapsistaan. Suomi-neitokaan ei ehkä muutamaan vuoteen saa uutta ylle.

Tavat muuttuvat

muurien

murtuessa

Sana vanhenee jo

puhuessa

Kuka olisi uskonut muutosta moista

huominen ei enää

eilistä toista

vaan jotain on pysyvää

ainaista aina

Joulun odotus, täyttymys

ystävien muistamisen aika.

Rauhallista joulua kaikille lukijoilleni!

SÄHKÖVOIMAPÄÄLLIKKÖ POUSI VALUJUHLASSA:

"Voikkaan vesivoimalaitos valmistuu ajallaan vuoden 1991 lopussa"

■ "Voikkaan vesivoimalaitos 2:n rakennusprojektin kokonaisaikataulu oli jo alunperin kireä. Lisäksi töiden aloittaminen myöhästyi. Siitä huolimatta rakentamisen välitavoitteissa on pysytty ja laitos valmistuu ajallaan. Projektinvetäjänä voin tämän asian mielihyvällä todeta", totesi Kymin Paperiteollisuus Oy:n sähkövoimapäällikkö **Harri Pousi** voimalaitoksen valujuhlassa Kuusankoskella 13.12.

"Työmaalla on rakennustöissä päästy vaiheeseen, jossa varsin mittavista valutöistä on suoritettu 90 % ja elementtityöt ovat alkaneet. Tämä antaa meille aiheen yhteiseen juhlahetkeen."

Pousi palautti mieleen, että projektista jätettiin vesioikeuslupahakemus Itä-Suomen vesioikeudelle 30.3.1989, joka myönsi kuulutusmenettelyn jälkeen rakentamisluvan ja töiden aloittamisluvan 11.7.1989.

Rakennuslain mukaisen rakennusluvan myönsi Kuusankosken kaupungin rakennuslautakunta 12.12.1989. Rakentamisen piti alkaa heti vuoden 1990 alussa, mutta louhintöistä ja läjityksestä aiheutunut jupakka viivästytti aloitusta noin kahdella kuukaudella.

"Tuotannolliseen käyttöön laitos saadaan kuitenkin alkuperäisen suunnitelman mukaisesti vuoden 1991 lopussa. Hankkeen kokonaiskustannusarvio on 180 miljoonaa markkaa", sanoi Pousi.

Voimapäällikkö Pousi totesi Voikkaankosken vesivoimaa hyödynnettävän nykyisin useilla eri-ikäisillä ja erikokoisilla laitosyksiköillä, joiden yhteen-

Valujuhla vietettiin Voikkaan vesivoimalaitoksella joulukuun 13. päivänä.

laskettu teho on 26 megawattia. Kolme Francis-turpiinia ja viisi hiomon turpiinia vastaavat kolmesta neljäsosasta kosken tehosta. Yli 60 vuotta käytössä oltauan ne kuitenkin ovat jo teknisesti loppuunkuluneita.

Kymmene Oy:n ja Eläke-Varman välillä tehdyn sopimuksen mukaisesti Kymmene Oy rakentaa Eläke-Varman lukuun Voikkaankosken länsirannalle vesivoimalaitoksen, joka korvaa edellä mainitut loppuunkuluneet kahdeksan koneistoa.

Nykyisen vesivoimalaitoksen vuonna 1962 käyntiinlähentynyt Kaplan-koneisto jää edelleen käyttöön.

Voikkaan hanke liittyy kauppaan, jossa Kymmene Oy vuosien 1988/1989 vaihteessa myi Kymijoessa sijaitsevat Voikkaan, Kuusankosken ja Keltin vesivoimalaitokset sekä käyttöoikeuden kyseisten koskien vesivoimaan Eläke-Varmalle.

Lisää uutta saasteetonta energiaa

Uuden voimalaitoksen sijoituspaikka on valittu siten, että kaikki nykyiset laitokset voidaan pitää käytössä myös rakennustöiden aikana. Tulva-juoksetukseen eivät vaadi uusia rakenteita tai järjestelyjä, koska nykyiset säännöstelypatrakenteet jäävät sellaisenaan paikoilleen.

Voimalaitoksen rakennusvirtaama tulee olemaan 300 kuutiometriä sekunnissa eli sama kuin korvattavien laitosten yhteinen rakennusvirtaama.

Koneistoiksi laitokseen tulee kaksi pystyakselistaa Kaplan-turpiinia. Putouskorkeus pysyy entisenä 9 metrinä. Voikkaankoskosta saadaan tulevaisuudessa entistä enemmän kotimaista saasteetonta sähköenergiaa, sillä turpiinien pyörittämät generaattorit antavat yhteensä 22 megawatin tehon.

Kopiopaperiperheeseen kaksi uutta jäsentä

Kymin Paperiteollisuus Oy on tuonut markkinoille uuden kopiopaperilajin. Hiokepitoinen KymexCopy on tarkoitettu vaihtoehdoksi yhä vaaleammille puuvapaille kopiopaperille. KymexCopyn pintapaino on 75 grammaa ja vaaleus ISO 78.

■ KymexCopyn valmistusprosessi on kansainvälisenkin mitapuun mukaan erittäin ympäristöystävällinen, niin raaka-aineen, energian kuin päästön osalta. Paperin hyvä kilpailukyky ympäristöystävällisyyttä vaativilla markkinoilla on saanut tunnustusta mm. saksalaiselta igepa-tukkurilta, joka on luokitellut laadun erittäin ympäristöystävälliseksi. Igepa

myy paperin Saksassa Green-copy-tuotenimellä.

Toinen lisäys Kymin kopiopaperiperheeseen on keväällä vientimarkkinoille tuleva Kym-Laser Office. KymLaser Office on kevyesti päällystetty kopiopaperi, joka on tarkoitettu vaihtoehdoksi kaikkein korkealaatuisimmille, A-luokan päällystämättömille kopiopapereille. Päällystykseen ansiosta paperin painatus- ja tulostusominaisuudet ovat paremmat kuin perinteisillä päällystämättömällä kopiopapereilla.

KymLaser Officea valmistetaan aluksi pelkästään vientiin. Kotimaassa paperi markkinoidaan Rank Xeroxin kautta Xerox Desk Top Laser Print -tuotenimellä.

Luottamustehtäviä

■ Kymmene Oy:n pääjohtaja, vuorineuvos **Casimir Ehrnrooth** jatkaa vuonna 1991 Teollisuuden Keskusliiton hallituksen puheenjohtajana. Hän on hoitanut kyseistä tehtävää vuodesta 1988 alkaen.

Varatoimitusjohtaja **Vesa Vainio** Kymmene Oy:stä on valittu Metsäteollisuuden Työnantajaliiton hallituksen puheenjohtajaksi ja Suomen Työnantajien Keskusliiton hallituksen ja edustajiston jäseneksi vuodelle 1991.

Helsingin Arvopaperipörssin hallituksen puheenjohtajana jatkaa vuonna 1991 varatoimitusjohtaja **Vesa Vainio**. Osuuskunnan hallituksen nimeää hallintoneuvosto.

Kymin Paperiteollisuus Oy:n kemian teollisuuden johtaja **Håkan Romantschuk** on valittu Kemian keskusliiton hallituksen varajäseneksi vuodelle 1991. Hän on myös Teollisuuden Keskusliiton hallituksen varajäsen ja Teollisuuden Keskusliiton edustajiston jäsen.

Höyry kuumenee, tulistuu ja syöksyy paineella kuivatussylintereihin tekemään tehtävänsä. Paperirata katkeaa. Lusapuukko viuhahtaa, paperi katkeaa. Paperinvalmistus ottaa tauon antaakseen tilaa kunnossapidon henkilöstölle huoltotehtäviin päiväksi pari. Näinkö äkkiä joulu meni? Vain pari pientä päivää. Oliko se myyty?

Kaupallinen joulu tulee verohallituksesta riippumatta. Se kulkee omaa väijämätöntä tahtiaan. Se vie ihmiset tuntekseen kauppoissa ja kujilla. Joulukaadut houkuttelevat väreillään, mainoksillaan. Vasta joulun jälkeen on ale. Varsinainen joulu ei ole kaupan, mutta se myy hyvin.

Joulu on tapana viettää lähimmäisten parissa. Jotkut viettävät juhlaansa työn merkeissä. Joulun ajatus pyrkii kuitenkin tunkeutumaan mukaan joulutaterian ja koristelun merkeissä. Läheisten joulunvietto hiipii ajatuksien. Työ ottaa oman osansa juhlasta. Työntekijä on myynyt juhla-aikansa. Joulu

Joulua ei ole myyty

hänkään ei pysty myymään.

Joulun varsinainen ajatus ei liiku ulkonaisissa asioissa, ei kaupassa, ei työpaikalla, vaan ihmisen sisimmässä. Sieltä lähtevät joulun herkimät hetket ja maata ja taivasta koskettavat laulut. Monet etsivät juhlaa kauneimpien joululaulujen keskeltä, joulukirkosta, läheisten kohtaamisesta. Enkelien kuuluttama syntymäjuhla etsii ihmisessä paikkaa saadakseen antaa lahjaksi taivaallisen soinnun. Elämää kannattava soitin kertoo mielekkyydestä, elämän tarkoituksesta. Elämä ei ole vain sarja irrallisia tapahtumia ja tunteita, elämyksiä ja kokemuksia. Se on suunta ihmisiin päin. Ikuinen etsii paikkaa toteutuakseen ihmisessä. Tämä joulu ei ole ollut koskaan myytävänä eikä tule sellaiseksi. Sen ajatuksena on eheyttää ja pa-

rantaa. Eikä se tule hetkessä.

Lapsuuden jouluisa on joutain herkkää. Aikuinen on menettänyt sen. Mutta ei se ole ostettavissakaan. Juhla tulee jokaisen osaksi, jos se on tullakseen. Lahja on ajateltu jokaiselle. "Älkää peljätkö, minä ilmoitan teille suuren ilon, joka on tuleva kaikelle kansalle." Joskus sen tuleminen voi kestää vuosia. Joskus se vilahtaa useamman kerran samana vuonna. Se ei ole riippuvainen yhteiskunnallisesta asemasta eikä työpäikan hierarkiasta. Jokainen on sen äärellä yhtä arvokas. Siistiä, paperimies, viilari, insinööri, johtaja ja pääjohtaja ovat samalla viivalla. Jokainen joutuu etsimään joulunsa. Kuitenkin se tulee lahjana. Moni oivaltaa sen vasta tultuaan tarpeeksi heikoksi tai tarpeeksi tyhjentyneeksi.

Tämä joulu ei myy itseään. Se tarvitsee oman tilansa voidakseen elää ja hengittää. Mutta sen vuoksi ei tarvitse tulla sairaaksi tai joutua kokemaan ulkopuolisuutta. Ei välttämättä ole tarvis olla läheisensä menettänyt tai peräti kelvottomaksi käynyt, onneton tai onnellinen, vapaavuorolainen tai löysissä. Joulu on kuin pieni palanen taivasta, joka elää meissä ja meistä riippumatta. Se menee ohi, mutta se koskettaa ja jättää väläyksen elämää meihin. Se voi riisua meitä ottamaan vastaan syntymäpäivänsä. Se on osa meissä palavaa ikuisuuden liekkiä.

Ja Sana tuli lihaksi ja asui meidän keskellämme ja hän oli täynnä armoa ja totuutta. Johanneksen ajatus kertoo siitä, miten joulu etsii ihmistä löytääkseen meissä paikan vaikut-

taa ihmisyyden toteutumiseksi. Siksi se ei toteudu vain jokaisen kalenteriin merkityn joulun aikaan, vaan se toteutuu siellä, missä ihminen tapaa ihmisen rinnallaan. Se toteutuu yhtäläillä työn ääressä tai joulukaupan keskellä, lusapuukon heiluessa tai vapaalla olevan, kotiväen joukossa aikaansa viettävän kohdalla. Metsän tuotteet muuttuvat paperiksi. Tulos tulee valmiiksi. Joulu tulee kerran valmiiksi, mutta vasta, kun paperinvalmistus tai kaikki puuraaka-ainetta käyttävä teollisuus on päättynyt. Niin kauan aikaa joulu etsii meitä ja me haemme joulun sanomaa. Se ei ole sarja hurskaita toiveita eikä iloisia tunteita, ei parin päivän 200-prosenttinen ansio tai lepo, ei hetken hengähdys, vaan...

Joulun iloa jokaiselle yhtiölläiselle perheineen

Juha Pesonen
I kappalainen
Kuusankosken seurakunta

PENTTI VAINIO, OSASTO 19:N PUHEENJOHTAJA

"Tieto on yksi suurimmista asioista, mitä pyydämme"

Pentti Vainio, 43-vuotias rullapakkari hienopaperilta, on nyt toista kauttaan 1 200-jäsenisen Paperiliiton ammattiosasto 19:n puheenjohtaja. "Yksysin" jäsenen keskuudessa Pentti tunnetaan, toimihan hän ennen puheenjohtajaksi valintaansa pari vuotta ammattiosaston sihteerinä. Osaston toimikunnan jäsenenä vierähti niin ikään kaksi vuotta. Suurelle yleisölle Pentti on kuitenkin vielä kohtalaisen tuntematon. Miksi?

"Aktiivinen kauteni ammattiyhdistystoiminnassa on vielä suhteellisen lyhyt. On monia asioita, joiden hoitamiseen ei ole tullut täyttä varmuutta. Varmaan voin olla enemmän näkyvissä kunhan kokemusta kertyy."

Mitä puheenjohtajan tehtäviin kuuluu?

"Se on eräänlaista osaston toiminnan pyörittelyä kaikkien takana. Pitää luoda mahdollisuuksia mm. vaalien hoitamiseen, järjestellä kokouksia, vetää osaston toimikuntaa, valvoa, että jäsenet hoitavat teh-

kaa ovat aika tavalla erilaisia. Meidän puolella aktiivisia kansandemokraatteja ei liene muita kuin Simpura, Voikkaalla heitä on enemmän. Tässä lienee kysymys perinteestä."

"Politiikka ei sinänsä luo mitään ay-liikkeessä, mutta kaikki me ollaan tähän työhön lähdetty poliittisin perustein. Poliittikka siis löytyy aina 'kaiken alta'."

"Kilpailu eri poliittisten ryhmien välillä saattaisi tuoda aktiivisuutta toimintaan, saada ihmiset tavoittelemaan tehtäviä ammattiosastossa."

"Joissakin pohjoisissa ammattiosastoissa, joissa sosialidemokraatteja ja kansandemokraatteja on lähes yhtä paljon, kilpailu vaikuttaa asioiden hoitoon enemmän. Suhteet työnantajaan siellä saattavat helpommin järjestyä, kun poliittisista syistä 'pannaan paremmaksi'."

Minkälaiset ovat täällä työntekijöiden ja työnantajan suhteet?

"Tällä hetkellä on yksi ongelma se, että työnantaja tekee ratkaisuja kertomatta ammattiosastolle. On lopetettu Ekholmin sillan käyttöoikeus autoilijoilta ja suljettu kutomo. Jos olisi etukäteen kerrottu tai annettu vaihtoehtoja, ehkä päätökset olisi helpompi hyväksyä. Puolittainen vastaus, että silta ei esimerkiksi kestä liikennettä, ei meitä tyydytä."

"Me olemme jäsenistön etujen ajajia. Jäsenistö kääntyy nyt meidän toimihenkilöiden puoleen ja kysyy 'miksi te annatte tehdä näin?'. Esimerkiksi kulkulupa-asiat ihmetyttävät; niitä on yli 600. Ne, jotka muuten käyttäisivät Ekholmin siltaa, ajavat nyt tehtaan piiriin kautta, jossa vaara-kohtia on enemmän."

"Silta-asia ei ole vielä meidän kannaltamme pois päiväjärjestyksestä. Täällä järjestöpuolella asiat tapahtuvat hitaasti, mutta siitä keskustellaan vielä."

"Toivomme myös, että vanhoja, hyviksi havaittuja perinteitä säilytettäisiin, vaikka eletäänkin kovaa markkinatalouden aikaa. Ei maailma niin kovaa voi olla, että 40 vuoden työn jälkeen ihminen unohtaa kokonaan sitten, kun hän sulkee tehtaan portin takanaan. Rahasta asia ei voi olla kiinni."

Mistä asioista sinulta työmaalla kysytään?

"Ei niinkään kokonaisuuk-

"Toivomme, että vanhoja hyviä perinteitä säilytettäisiin, vaikka eletäänkin kovaa markkinatalouden aikaa", tuumii Vainio.

sista, vaan udellaan ketä asia koskettaa. Se on ihan oikein, en mie osaa mennä kertomaan, jos en tiedä mitä ihmiset haluavat tietää. Valitettavasti yleisiin kokouksiin, joissa asioita voisi selvittää, ei mielellään lähdetä. Katsotaan, että ei yksittäistä jäsentä tarvita paikalla, koska asiat ovat hoidossa."

"Kenties tämä toisaalta on osoitus siitä, että asiat on saatu siihen kuntoon, että järjestövoimaa ei ole tarvis käyttää."

Tarvitaanko joukkovoimaa?

"Asenteet ovat muuttuneet. Nykyään päästään neuvottelemalla paljon pitemmälle kuin tekemällä pattitilanteita. Mielestäni emme voi lähteä neuvottelusta siten, että vedämme oven kiinni perässämme. Neuvottelutie pitää aina turvata. Muuten kyrräilemme toisiamme ja odotamme, kummalla puolella 'hermo pettää'."

"Toisaalta joukkovoima on tietenkin viimeinen konsti, ellei mitään muuta mahdollisuutta ole. Onneksi ainakin viimeisen viiden vuoden aikana neuvottelijat täällä Kuusankoskella ovat olleet sellaisia, ettei ole tarvinnut käyttää painostusta. Mutta tulevaisuudessaakin pitää olla mahdollisuus joukkovoiman käyttöön."

Tuleeko aikojen huonontuessa enemmän uhkia?

"Tiedämme laman syvenevän. Omalta osaltamme ymmärrämme esimerkiksi tilanteen palkanpöyryneissä. Emme

me ehdottomia ole ja voimme vaatimuksistamme tinkiä. Enää ei voida työntekijää 'vetää linssiin', koska tietoa markkinoista on saatavilla niin paljon."

Miten työelämän uudistus nähdään työntekijöiden keskuudessa?

"Henkilöstörahasto on pitkällä tähtäimellä työnantajalle hyödyksi työvoiman hankinnassa. Hyvä henkilöstörahasto varmasti kiinnostaa nuortakin työvoimaa."

"Periaatteessa kaikki tällaiset uudistukset ovat eteenpäinmeno. Juuri nyt tuntuu kuitenkin turhautavalta, koska henkilöstörahaston eteen tehtiin paljon järjestöllistä työtä. Kokouksia kokouksien päälle oli ainakin puolentoista vuoden aikana."

"Me olemme pyrkineet valitsemaan henkilöstörahaston toimintaan henkilöitä, jotka ovat kiinnostuneita taloudellisista asioista ja joilla ei ole liikaa muita järjestötehtäviä. Niitä asioita hoidettaessa pitää olla aikaa."

Entä hallintoedustus?

"Pohdimme pitkään, minkälainen henkilö hallitukseen pitäisi valita. Katsoimme, että ammattiosaston puheenjohtaja ei ole sopiva, koska hän saattaa joutua osastossa tekemään päätöksiä, joihin hän joutuu yhtiön hallituksessa uudelleen ottamaan kantaa. Siksi päädyimme pääluottamusmieheen, jolla ei ole niinsanoitua juridista vastuuta niin paljon

kuin puheenjohtajalla."

"Onko se pääluottamusmiehenkään homma, ei ole vielä lopullisesti selvinnyt, mutta muuta vaihtoehtoa ei juuri nyt ole. Pääluottamusmiehen mukanaolo hallituksessa on kuitenkin luontevaa mm. siksi, että hän saa monista asioista ensimmäisenä tiedon."

"Konsernihallitukseen tai operatiiviseen johtoon mukaan pääseminen olisi vielä parempi. Silloin oltaisiin asioiden hermolla koko ajan. Operatiivisessa johdossahan tehdään päätöksiä hyvinkin lyhyellä ajanjaksolla. Sieltä saataisiin nopeasti tieto kentälle. Tietohan on yksi suurimmista asioista, mitä me pyydämme. Nyt on jäänyt tietoa tuomatta kentälle ennen varsinaista toimintaa."

Mitä hyvää työnantajasta?

"Hyvää on se, että työtä on riittänyt eikä kenellekään ole tarvinnut uudistuksien myötä antaa lopputiliä. Neuvottelutiet on säilytetty avoimna, ei ole menty eipäs-juupas -asetelmaan."

Terveiset jäsenistölle?

"Se, että jäsenistö jättää käymättä heille järjestetyissä tilaisuuksissa, on joskus turhauttavaa. Vapaa-ajanviettoon ja koulutukseen on osaston budjetissa varattu aika tavalla varoja. Niiden käytössä voitaisiin olla aktiivisempia. Uranpirtillä toivoisin useampien jäsenten käyvän."

tävikseen saamansa asiat. On puheenjohtajan asia huomauttaa, ellei yhteisesti sovittuja asioita hoideta, tai vaihdattaa tarvittaessa vastuuhenkilö. Rahankäyttöäkin joutuu valvomaan."

"Sen lisäksi tulevat 'lieveilmiöt' eli velvollisuudet osallistua mm. yt-kokouksiin. Niissä on pakko olla mukana, koska jatkuvasti pitää tietää, missä kuljetaan. Tämä on kuin oravanpyörä; osaa ei voi jättää pois, muuten ei hallitse asioita."

Miten politiikka vaikuttaa työhösi?

"Sitä mie olen hiljaa itsekseäni ajatellut. Kuusaa ja Voik-

KYMİNTEHTAAN TPK KESKITTYY
TEHTAIDEN PALOSUOJELUUN

Paikallistuntemus ja kokemus tarpeen tulevaisuudessakin

Kuusankosken kaupungin palo- ja pelastustoimen hoito siirtyy vuodenvaihteessa kunnan vastuulle. Kymintehtaan 85-vuotiaalle tehdaspalokunnalle jää päävastuu tehdasalueiden palontorjunnasta.

■ Tehdasalueen pillit eivät vuodenvaihteen jälkeen enää kokoa tehdaspalokuntalaisia rajoittamaan ensi vaiheessa tulta asuntoalueilla, metsäpa-loissa tai auttamaan muissa pelastustehtävissä.

Kuusankosken kaupungin palomiehet ovat vuodenvaihteen jälkeen ns. yhden minuutin valmiudessa. Kymintehtaan TPK:lla hälytysvalmius on viisi minuuttia. Kunnallista palokuntaa mennään auttamaan silloin, kun siihen tarvetta ilmenee.

Tehdaspalokunnassa viiden minuutin valmiutta pidetään suhteellisenä. Useimmiten aika alittuu, reippaastikin.

"Kun mie kerran yöllä lähin, oli Kirjakaupanmäellä iloinen seurue ottanut aikaa sireeni-hälytyksestä. Hälytyksen alusta oli kulunut kuulemma vajaat 2 minuuttia, kun mie ajoin ohitse", kertoo eräs palokuntalaisista.

Olavi Simonen, Kauko Haimi, Reino Kinnunen ja Jorma Starck ovat olleet palokuntaharrastukselleen uskollisia jo vuosikymmeniä. Harrastuksesta on kysymys, painottavat menneitä muistelemaan kokoontuneet miehet.

"Vakinaisia palokunnassa on vain kaksi, kaikki muut ovat vapaaehtoisia. Me olemme töissä muualla ja lähdemme liikkeelle kun hälytys tulee", painottaa 16 vuotta Kyminteh-

Olavi Simonen, Jorma Starck, Kauko Haimi, Reino Kinnunen ja työkalut.

Kauko Haimi

taan TPK:n sihteerinä toiminut Reino Kinnunen.

Lähtöjä on jokaiselle kertynyt jo keskimäärin 3 000; määrä on helppo laskea, sillä hälytyksiä tulee noin 170 vuosittain ja yksittäiset palomiehet ovat mukana noin puolessa niistä.

Miksi mukaan?

Mikä on saanut nämä tavalliset yhtiöläiset hankkimaan itselleen harrastuksen, joka häiritsee niin työntekoa kuin vapaa-aikaakin ja saattaa olla myös hengenvaarallista?

"Minulle se kävi kuin luonnostaan. Isä oli ollut palokunnassa vuodesta 1928 lähtien, monet vanhempien tuttavapiiristä olivat myös palokuntalai-

sia", kertoo Kauko Haimi.

"Sitten tähän innostui ja viehättyi. Lisäksi palokunnalla oli yksi merkittävä piirre: kenenkään poliittisella värillä ei ollut merkitystä, kaikki olivat kavereita keskenään."

Olavi Simonen, ammatiltaan sähkömies, sai ensikosketuksen palokuntatoimintaan jo jatkosodan aikana Leppäkosken VPK:ssa.

"Eihän meitä siellä VPK:ssa montaa ollut, vanhoja ukkoja ja minä, 15-kesäinen. Yhden asuinrakennuksen sammuttamiseen jouduin mukaan."

Reino Kinnusen palokuntaura alkoi Toijalan VPK:ssa, jossa hän ehti olla reilut kaksi vuotta. "Kun Myyrän Enska Kuusaalla kuuli, että olin vpk-laisia, hän innosti minut täkäläiseen toimintaan mukaan."

Jorma Starckin "isäukko, setämies ja velimieskin" olivat palokunnassa. "Kun tänne tuli työhön, oli luonnollista liittyä myös palokuntaan. 35 vuotta sitä on nyt kestänyt."

Mikä viehättää?

"Toiset hakevat jännitystä muukalaislegioonasta, toisille riittää palokuntatyö. Hälytystilanteessa ei koskaan tiedä mitä on edessä. Tässä joutuu usein ylittämään itsensä ja tuntee olevansa hyödyksi", miettii Kauko Haimi.

Ihmisten hätä oli suuri erityisesti sotien jälkeen. Muiden

Jorma Starck

murheiden lisäksi monet menettivät myös mökkinsä paloissa. Palokuntalainen tunsikin silloin tekevänsä tärkeää työtä, arvioi Olavi Simonen.

"Toisaalta kaveritkin vetivät mukaan: Hankalinjalt lähti ensimmäiseen autoon yks sakkiki ja Öljymäelt tuli lisää. Alamakeen laitettiin pyörällä vauhtia – urheilullisuutta siinä oli mukana", muistelee Olavi.

Urheilullisuus sekä palokuntien välinen kilpailutoiminta on kiinnostanut Reino Kinnusta toisten auttamisen ohella.

"Kun näki, että tämä oli reipasta meininkiä ja palokuntaan kuului samoja henkilöitä, jotka pelas illat palloa, se kiinnosti. Tyydytystä tietenkin tuntee

myös siitä, että jotakin voi pelastaa", setvi tuntojaan Jorma Starck.

"Porukkahenki täs on tärkeää. Esimerkiksi minulla lähes kaikki kaverit löytyy edelleen palokunnasta."

Porukkahenkeä tositoimissa

"Kaikilla on sellaiset suhteet, että vaikka ei toista näy, niin savun seassa luottaa kaverin olevan mukana", arvelee Reino Kinnunen.

"Paineilmalaitteilla ei savuun lähtiskään, ellei luottaisi muihin", vahvistaa Kauko Haimi.

"Se on usein pakkotilanne: kaveri on tiedettävä, tunnettava ja luotettava; jos jotakin tapahtuu, kumpikaan ei jätä toista pulaan", summaa Jorma Starck.

"Kun tähän leikkiin ryhtyy, ei periksi anneta vaikka tilanne on pahakin. On vaan lukittava itsensä, ajateltava että tämä homma tehdään – ja itketään vaikka sitten sen jälkeen."

Onko uudistuttu?

Ikää Kymintehtaan TPK:lla on jo paljon. Onko organisaatio kehittynyt samassa tahdissa ympäristön kanssa?

Kauko Haimi myöntää, että tyyli ja tapa palokunnassa on ollut perua VPK:sta, siitähän kaikki alkoi. Mutta: "Organisaatio on vain paperilla ja se liittyy harjoituksiin. Kun mennään hälytyksiin, tehtävät muotoutuvat siitä, ketkä mihinkin autoon tulevat ja ehtivät. Asia on sama kuin millä muulla tahansa palokunnalla: autossa on esimies ja sammuusmiehet, joiden tehtävä määräytyy istumapaikan mukaan. Toiminta on täysin johdettua ja vastaa tämän päivän vaatimuksia."

Jatkuu sivulla 6.

Reino Kinnunen

Olavi Simonen

Jatkoa sivulta 5.

Kymintehtaan TPK...

"Lisäksi meillä henkilöstö koostuu eri alojen ammattimiehistä. Teollisuuslaitoksen ulkopuolisen palokunnan on vaikea koskaan omata samaa tietotaidon tasoa."

Kauko Haimilla on laaja paikallistuntemus ja 40-vuotinen kokemus palokuntatyöstä. Kauko uskoo myös tietävänsä paljon mm. rakenteista ja tehdasalueen erityiskysymyksistä. Olavi Simonen, 45 vuotta hälytyksiin lähtenyt veteraani, tuntee sähkötilat ja niissä toimimisen edellytykset. Reino Kinnunen, 29 vuotta palokuntatyössä mukana ollut, tietää laboranttina kemiallisista aineista. Jorma Starck on kalusto- ja kone-ekspertti sekä kiinteiden sammuuslaitteiden tuntija. Hän on ollut rivissä 35 vuotta.

"Ja myö lähetään hälytykseen aina - kesälomalakin. Silloin ei tosin käydä harjoituksissa", toteavat miehet.

Joskus raskasta

Vuosien mittaan jokainen miehistä on kokenut sekä raskaita hetkiä että vastapainoksi saanut mieluista muisteltavaa.

Olavi Simonen vakavoituu muistaessaan, miten vuonna 1946 Lamminpään lapset saivat surmansa omakotitalon palossa. "Kaikki tapaukset, joissa menetetään ihmishenkiä, jäävät mieleen", toteaa Reino Kinnunen, mutta mainitsee myös Yhdystalon palon. Dramatiikkaa tähän monien muistamaan tapaukseen toi mm. se, että räystäään sortuessa jouduttiin viime hetkellä hyppäämään turvaan nosturin konttiin.

Natriumperoksidin palon sammutuksen käynnistyessä Jorma Starck ehti lähes ensimmäisenä paloasemalle. Kuusaan saaresta oli jo kuulunut pauketta, rytinää ja särkyvän

lasin kilinää. Höyryn vuoromestarin sanat jäivät Jorman mieleen: "Nyt olette pojat lirisä. Älkää menkö sinne." Tässä vuonna 1960 sattuneessa onnettomuudessa kuoli kolme henkilöä.

Kauko Haimille on parikymmentä tapausta jäänyt - palomiehelle sopivasti - "tulikirjaimin" mieleen. Joskus on mieltä kylmännyt, miksi palossa ollut, pullistunut ja venttiilistä sulanut kaasupullo on jäänyt räjähtämättä, joskus on savusukellus vaatinut itseltä paljon, joskus on kaveri auttanut vaikeuksissa.

Kymintehtaan TPK:n 85 vuotta

Ajatuksen vapaaehtoisuuden varassa toimivan palokunnan perustamisesta Kuusankoskelle esitti vuonna 1904 insinööri, kaartinluutnantti Carl Enckell ja ryhtyi valmistaviin toimiin toiminnan käynnistämiseksi.

Elokuussa vuonna 1905 antoi Kymi-yhtiön johtokunta insinööri Alvar Brejlinin tehtäväksi palokunnan perustamisen. Palokunnan valmistava kokous pidettiin syyskuussa. Sääntöehdotustoimikunnan tekemät säännöt hyväksyi Viipurin läänin kuvernöörinvirasto vuonna 1908.

Sekä Kymintehtaan että vuotta myöhemmin perustettu Voikkaan tehdaspalokunta ovat toimintansa alusta lähtien huolehtineet myös Kuusankosken sammutustoimesta. Vuoden 1980 joulukuussa hyväksyi kaupunginvaltuusto ilman irtisanomista 31. joulukuuta 1990 päättyvän sammutussopimuksen. Vuodesta 1991 alkaen tehdaspalokunnat keskittyvät tehdasalueiden palosuojeluun ja avustavat tarvittaessa kunnallista palokuntaa.

Vuoteen 1980 saakka hankki kaiken palokunnan tarvitseman kaluston Kymmene Oy.

Ensimmäinen palopäällikkö oli Alvar Brejlin, sitten seurasivat Hj. Ruuth, Alvar Harlin,

Pentti Nieminen ja vuodesta 1982 lähtien Timo Kuusisto. Timo Kuusisto oli vuoden 1990 kesäkuun loppuun saakka myös Voikkaan TPK:n palopäällikkö.

Palopäällikkö ja kolme palomestaria ovat muiden tehtäviensä ohella hoitaneet jatkuvaa päivystystä.

Neljään joukkueeseen jakautuvan palokunnan kokonaisvahvuus on 60 henkilöä.

Ansiomerkkejä palokuntalaisille

Kymintehtaan tehdaspalokunnan 85-vuotisjuhlassa loka-kuussa jaettiin palokunnalle runsaasti ansiomerkkejä.

Suomen Palontorjuntaliiton erikoisansioristin sai Kauko Haimi, ansioristin Reino Kinnunen ja ansiomitalin Timo Harlin, Juhani Karvonen, Pertti Kaukola, Hannu Mäki, Jukka Nyberg ja Tapio Rusi.

Suomen Palopäällystöliiton ansioristi luovutettiin Olavi Simoselle ja ansiomitali Lauri Björnille, Kari Halmeelle ja Harri Laitiselle.

Kymen läänin Palontorjuntaliiton ansiomitalin saivat Timo Kuusisto, Jorma Starck, Jari Kinnunen, Reijo Pehkonen, Leo Puljava, Vesa Värri, Lassi Kukkola, Ari Laari, Jorma Laukkanen ja Erkki Salminen.

Tehdaspalokunnan palvelusvuosimerkit vuonna 1990 saivat Olavi Simonen (45 vuotta), Jorma Starck (35 vuotta), Markku Nikula (20 vuotta), Pertti Kaukola (15 vuotta), Jari Kinnunen (10 vuotta) sekä Perttu Kero ja Veijo Niemi (5 vuotta).

Vuoden palokuntalaisiksi nimettiin samassa yhteydessä Vesa Värri. Perustelujana nimeämiselle olivat aktiivinen osallistuminen harjoituksiin ja vastuuntuntoinen toiminta hälytystehtävissä.

Pienoislippunsa palokunta luovutti juhlassa yhteydessä suojelejohtaja Teuvo Karhulle.

Teollisuuspalokunta täydentää, avustaa ja erikoistuu

■ Palo- ja pelastustoimeen kuuluvien tehtävien hoitamisesta on Kymin Paperiteollisuus Oy:n ja Kuusankosken kaupungin välillä sovittu palokuntasopimuksessa, joka oli kaupunginhallituksen käsittelyssä 17.12. pidetyssä kokouksessa. Sopimus astuu voimaan 1.1.1991.

Teollisuuspalokunnan tehtävänä on täydentää ja avustaa Kuusankosken palolaitosta. Avustavan yksikön vahvuus on sopimuksen mukaan vähintään kaksi henkilöä ja lähtöaika viisi

minuuttia. Teollisuuspalokunnan vahvuus säilyy toistaiseksi ennallaan, mutta on vähintään 33 henkilöä.

Teollisuuspalokunta varautuu ja varustaa itsensä erityisesti oman teollisuusalueen ensilähtöön sekä vaarallisten aineiden onnettomuuksien torjuntaan omalla tehdasalueella.

Teollisuuspalokunnan hallintaan jää kaksi sillä aikaisemmin olleista neljästä autosta: vuodelta 1974 peräisin oleva Sisu ja vuoden 1960-mallinen Volvo. Tehdaspalokunnan käy-

tössä säilyvät öljyvahinkojen torjuntaan käytettävä vene varusteineen ja samaan tehtävään tarkoitettu perävaunu varusteineen.

Kuusankosken kaupunki suorittaa teollisuuspalokunnalle korvauksen sopimuksen mukaisten tehtävien hoitamisesta. Perusmaksuun sisältyvät hälytysohjeen mukaiset operatiiviset toiminnot. Palokuntasopimuksen yksityiskohtia korvausmäärineen tarkistetaan vuosittain.

Kun kulumassa olevan vuoden alkupuoliskolla tuli tieto, että Kymmene-konserni ostaa Enso-Gutzeit Osakeyhtiön Säynätsalon vaneritehtaan, herätti tieto Kuusanniemen sellutehtaan kuitulinjalla työskentelevän sellunvalmistaja Timo Lehmusen mielessä muistoja lapsuudesta ja nuoruudesta.

■ Innokas historiantutkija ja sinnikas sukututkimusten tekijä Lehmunen asui 40- ja 50-luvuilla kahdeksan vuotta Säynätsalossa ja otti sikäläisissä laitoksissa ensiaskeleensa teollisuustyössä 1960-luvulla.

Säynätsalon teollisuushistoriaa tutkinut Timo toteaa lyhyessä kirjallisessa yhteenvedossaan, että vaneritehtaan ostos-

sa nivoutuivat yhteen Parviaisen teollisuussuvun perustamisen Kaltimon ja Säynätsalon tehdaslaitosten historiat. Kaltimo puolestaan liittyy oleellisesti nykyiseen Kymmene Oy:hyn siksi, että Kaukas osti paikalla sijainneen puuhiomon ja pahvitehtaan toukokuussa 1916.

Puuhiomon rakentaminen Joensuusta 35 kilometrin päähän Pielisjoen Kaltimonkosken aloitettiin kesällä 1897 jo ennen kuin Kuopion läänin kuvernööri oli antanut luvan tehtaan perustamiseen. Lupaa anoi joensuulaisen kauppayh-

Selvitteollisuus

HOITOALAN OPISKELIJAT "EVAKOSSA"

Ammattikoulu ja Toimela ottivat nuoret suojiinsa

■ Koska Kymen teollisuusoppilaitokseen ei tänä lukuvuonna otettu uusia oppilaita, iloisen hälinän ja juoksuaskelten otaksuisi vaimentuneen koulun käytävillä ja luokissa. Ammattikoulun yläkerrassa on kuitenkin pitkin syksyä valmistettu käsinukkeja ja naamareita, harjoiteltu näytelmiä ja soitettu afrikkalaisia rumpuja. Asialla on satakunta Kuusankosken terveydenhuolto-oppilaitoksen opiskelijaa, jotka laitoksen luokkapula on ajanut ammattikoululle "evakkoon".

Viime keväänä Kuusankosken terveydenhuolto-oppilaitos etsi lehti-ilmoituksella ope-

tuustarkoituksiin vuokrattavia tiloja. Hoitajaksi koulutettavien määrä kasvoi alkaneella syyslukukaudella ensi kerran yli puolen tuhannen, ja osa oppitunneista jouduttiin siirtämään 300 opiskelijalle mitoitettun Sairaalamäen rakennuksen ulkopuolelle. Uusiksi toimipisteiksi valittiin edullisen sijaintinsa vuoksi Kymen ammattikoulu ja sen pihapiirissä sijaitseva Toimela.

Ammattikoulun neljännen kerroksen luokat vuokrattiin ilmaisuaineiden, musiikin, kuvaamataidon, käsityön, askartelun ja draaman opetukseen. "Tulemme hyvin toimeen näissä tiloissa", vakuuttaa ilmaisuaineiden opettaja Tuula Ritvanen. "Teollisuusoppilaitoksen rehtorin luvalla olemme saaneet 'melskata' täällä vapaasti."

Säynätsalon ydinalue. Kuva
Timo Lehmunen

Timo Lehmunen

TIMO LEHMUNEN KUUSANNIEMESTÄ tutkeli Suomen vaneri- tuotannon syntyhistoriaa

tiö Petter Parviainen & Co:n osakas Paul Pekanpoika Parviainen.

Pystytetty tehdasrakennus oli hirsinen ja kanavat kivettyjä. Koneistoon kuului kaksi 100 hevosvoiman turbiinia hiomakoneita varten ja yksi 50 hevosvoiman turbiini valaistukselle.

Verlan tyyliin

Kuten Verlassa aikoinaan, tuotteet kuljetettiin kesällä vesitse ja talvella hevospelillä rautatien varteen, tässä tapauksessa Joensuuhun. Myydyt artikkelit olivat ohut ja paksu

pahvi sekä kiillotetut arkit.

Verlasta muistuttaa myös se, että esimerkiksi vuonna 1915 tehdas kulutti huomattavasti enemmän polttopuuta kuin käytti kuorittua puuta pahvin raaka-aineeksi. Polttoon meni 14 600 kuutiota ja hiokkeeksi 10 300 kuutiota.

Tehdas oli pienempi kuin Verla; 1910-luvulla siellä työskenteli puolensataa henkilöä.

Tehtaan tuotanto vaihteli suhdanteiden vuoksi melkoisesti 1920- ja 1930-luvuilla. Vaikka tällöin tehtiin joitakin uudistuksia, oli aika kulkenut Kaltimon tyyppisen tuotannon

ohitse ja tehdas hiipui 1940- ja 1950-luvuilla. Koskeen rakennettiin vuosina 1956–1959 voimalaitos, jolla edelleenkin on keskeinen osa Kaukaan energiahuollossa.

Schaumanin kilpailija

Liike- ja teollisuusmiehenä Jyväskylässä vuosina 1857–1900 toiminut kauppaneuvos Johan Johanneksenpoika Parviainen puolestaan osti vuonna 1897 Muuramen talollisilta Päijänteeltä Säynätsalon 120 hehtaarin saaren. Saareen valmistui seuraavana vuonna

höyrysaha ja kattilahuoneessa käynnistyivät 50 hevosvoiman höyrykone ja dynamoskone.

Timo Lehmunen toteaa kirjoituksessaan, että vain vähän sen jälkeen kun Oy Wilh. Schauman oli aloittanut Suomen ensimmäisen varsinaisen vaneritehtaan toiminnan Jyväskylän Lutakossa, pyysi Hugo Parviainen amerikkalaisilta tietoja koneista ja hinnoista. Seuraavana vuonna, Amerikkaan tehdyn tutkimusmatkan jälkeen, alkoi vaneritehtaan rakentaminen ja jo tammikuussa 1914 käynnistettiin vanerintuotanto.

1920-luvulla perustettiin vaneria jalostava puusepäntehdas. Tuotteita olivat mm. matkalaukut, tarjottimet, paperikorit ja rasiat. Taloudellisten vaikeuksien vuoksi Suomen Pankki ja KOP ottivat vuonna 1931 yrityksen holhoukseen ja vuonna 1935 se myytiin pankille.

Arkkitehti K.G. Stigzelius suunnitteli vuonna 1941 jalostustehtaalte hyvin kaupaksi käyneen vaneritelan. Mm. vuonna 1943 Saksaan ja Italiaan toimitettiin 4 066 miehistötelttaa, 6 822 tallitelttaa ja 200 saunatelttaa. Tilauksia oli sotavuosina niin paljon, että mm. Kaukaan Lauritsalan vaneritehdas toimitti osan vanerista, kertoo Lehmunen tutkimuksissaan.

Vuonna 1947 tehdas liitettiin Enso-Gutzeitin organisaatioon.

Timo Lehmunen muistelee, että hänen Säynätsalossa asuessaan siellä toimi kaksilinjainen saha, 1940 perustettu puutalotehdas, em. vaneri- ja kimpilevytehdas, 1945–46 rakennettu kuitulevytehdas, 1939 valmistunut kattilalaitos sekä tarpeelliset korjaamot.

Puu tuli tehtaalle pääasiassa uittamalla. Tukkinippuja ja lauttoja vetivät höyryhinaajat s/s John Parviainen, s/s Väinö ja s/s Huugo. Tästä saivat Koppikylän lapset, niiden joukossa Timo Lehmunen, aiheen hokemaan: ”Jussi on juovuksissa, Huugo humalassa ja Vänni vähäsen.”

Pääosa valmiista tuotannosta vietiin tuolloin proomuilla ja parkoilla Lahden kautta Loviisan satamaan ja osa autoilla Jyväskylän rautatieasemalle. Tänä Säynätsalossa toimivat vaneritehdas ja talotehdas.

Ensimmäinen vaneritehdas

Timo Lehmunen mielenkiinnosta teollisuushistoriaan kertoo sekin, että hän on hankkinut omistukseensa kirjan, joka käsittelee Suomen ensimmäisen vaneritehtaan historiaa. Tämä Wiikarin Osakeyhtiön toiminnasta kertova kirja löytyi Vammalasta sijaitsevasta Kirjakkellarista. Wiikarin Oy:n tehtaan rakentaminen Karkun Kiuralan kylään aloitettiin vuonna 1893. Paikalle uitetut tukit nostettiin – Verlan taajaan – hevoskierron avulla tehtaalle kapearaiteista rautatietä pitkin. Tehtaan höyrykone kehitti myös sähkövaloa, joka tuohon aikaan oli harvinaista. Yhtiö teki konkurssin syyskuussa 1899. Tehtaalle ei löytynyt jatkajaa, vaan tehdasrakennukset autoituivat vähitellen.

Tehtaan historiasta kirjoittanut Tauno Tiusanen toteaa päätösaikoinaan, että ”Karkun Kiuralan kylässä toiminut maamme ensimmäinen vaneritehdas oli ennenaikainen. Vasta 20. vuosisadan alku loi laajan kulutusketän vanerille.”

Ammattikoulun yläkerta on hoitajaopiskelijoiden myötä muuttunut luovan työn keskuksiksi.

Kuva: Pia Lindroos

köistä loihdittu sohvakalusto pöytineen. Kehitysvammahoitajat käyttävät sitä rekvisiittana harjoitellessaan pienimuotoisia näytelmiä, joita on tarkoitus lähteä esittämään keskuslaitoksen asukkaille.

Vanhojen tilojen puutteet on pyritty tuntityössä kääntämään eduksi. Tuula Ritvanen kertoo, että opetuksen tavoitteisiin kuuluu oman ympäristön viihtyisyyden lisääminen. Oppilaat ovat suunnitelleet maalaavansa yläkerran luokkahuoneen ikkunalaudat ja koristelevansa ne ornamentein. Kevätpuolella on tarkoitus ryhtyä suti kädesä restauroimaan seinä.

Palumuutto vuosituhannen lopulla

Toimelaan on sijoitettu 70 hoitajaopiskelijan peruskoulupohjainen yleisjakso. Ennen lukukauden alkua talo pintaremontoitiin muutamalla sadalla tuhannella. Jos ulkoisella viihtyvyydellä on vaikutusta oppimistuloksiin, uskoisi ruotsin, sosiaalipolitiikan ja terveystas-

vatuksen tarttuvan päähän pit-siverhoin somistetussa luokkahuoneessa.

Toimelassa järjestetään myös kotitalous- ja kodinhoitotunnit 20 kehitysvammahoitajalle, joita koulutetaan toimimaan laitosten ohella myös avopisteissä. ”Eihän tämä mitään loistokasta opetuskeittiötä vastaa”, sanoo kotitalousopettaja Irmeli Paavola Toimelan toisen kerroksen tiloista. ”Sen sijaan uskon tämän vastaavan läheisesti niitä olosuhteita, missä hoitajat kentällä joutuvat työskentelemään.”

Kuusankosken terveydenhuolto-oppilaitoksen apulaisrehtori Marja Kero pitää väliaikaisia toimitilaratkaisuja tarkoituksenmukaisina. Hänen mukaansa uudisrakennushanke Sairaalamäelle on vireillä, mutta yhteiskunnan tiukasta rahatilanteesta johtuen oppilaitoksen toiminta jatkunee hajutettuna ainakin vuosikymmenen puoliväliin saakka.

Soodakattilalle lisää polttokapasiteettia

Kuusanniemen sellutehtaan soodakattila 2:een asennetaan jouluseisokin aikana entisten lisäksi kaksi uutta lipeäruiskua. Uusien ruiskujen ansiosta kattilan palamista pystytään hallitsemaan paremmin ja laitoksen polttokapasiteetti nousee.

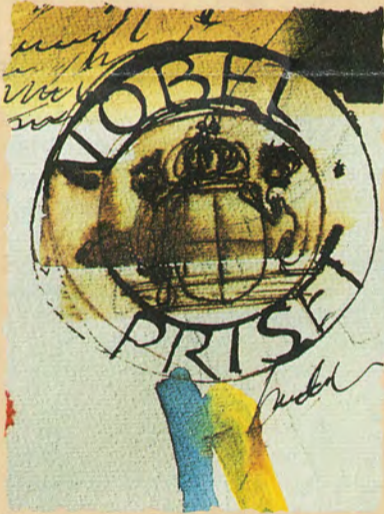
Seisokin aikana uusitaan myös kattilan sivuseinämien putkistoa. Alunperin sivuseinämien putket ovat haponkestävää terästä 8,5 metrin korkeuteen asti. Korroosiovaurioiden takia kattilateräksestä valmistettujen vanhojen putkien tilalle asennetaan haponkestävällä teräksellä päällystetyt com-pound-putket 17 metrin korkeuteen asti.

Uusinnat tekee ruotsalainen Götaverken AB. Investoinnin hinta on noin 10 miljoonaa markkaa.

JAAKKO PÖYRY

Nopeasti kasvava paperin kulutus, hyvät voitot, suuret investoinnit ja huomattavat rakenteelliset muutokset ovat esimerkkejä 80-luvun tunnusomaisista ilmiöistä. Seuraavalla vuosikymmenellä kansainvälistyminen ja kaupan esteiden purkaminen saavat yhä suuremman merkityksen. Mutta jatkuuko massa- ja paperiteollisuuden voittokulku myös 90-luvulla?

■ Paperiteollisuus — tarkemmin sanottuna paperi — on mukana tavalla tai toisella inhimillisen toiminnan kaikilla sektoreilla. Paperi antaa meille identiteettimme: virkatodistuksesta Nobel-palkinnon saajan kunniakirjaan. Se tuo meille sivistystä: koulukirjoista Karl Marxin ja Milton Friedmanin, Einsteinin ja Sofokleen teoksiin.

Se antaa meille tietoa: päivittäin, viikottain, kuukausittain. Se viihdyttää meitä T.S. Eliotin tai Alistair MacLeanin kirjojen, Walt Disneyn piirrosten tai Picasson taide-
teosten kautta.

Paperi tuo myös lohtua: lasten-vaipoista paperinenäiliinohiin. Paperia käytetään säkkeihin ja pusseihin ja mitä hienimpiin pakkaustuotteisiin. Toisin sanoen, paperi seuraa meitä läpi elämämme, parantaen sen laatua.

Menestyksellinen 80-luku

Paperiteollisuus on riippuvainen tuotteesta, joka keksittiin 1 900 vuotta sitten, mutta tuote menestyy edelleen hämmästyttävän hyvin. Kulunut vuosikymmen on itse asiassa ollut kaikkein menestyksellisimpiä paperiteollisuuden historiassa.

Emme ole koskaan aikaisemmin kokeneet niin voimakasta paperin kulutuksen kasvua. Paperin kulutus on kasvanut katkeamatta: vuodesta 1982 tähän hetkeen to-

teutunut kasvu vastaa vuoden 1950 kokonaiskulutusta. Nopeinta kasvu on ollut painopapereissa.

Hämmästyttävän hyvä kasvu johtuu myönteisten tekijöiden yhteisvaikutuksesta. Tärkein syy on luonnollisesti se, ettei meillä ole ollut vakavaa taloustaantumaa. Suotuisa taloudellinen ilmasto on lisännyt paperin kysyntää sekä suoraan että epäsuoraan.

Useat yritykset lähtivät 80-luvulla investoimaan ulkomaille ennen näkemättömässä mittakaavassa. Vuonna 1980 vain hieman yli puoli miljoonaa tonnia Yhdysvaltain paperiteollisuuden tuotantokapasiteetista oli ulkomaiden yritysten omistuksessa. Nykyisin vastaava luku on 5 miljoonaa tonnia, eli kymmenen kertaa suurempi. Kanadassa suuntaus on ollut samanlainen kuin Yhdysvalloissa. Euroopassa kehitys on ollut paljon rauhallisempi.

Nopeasti kasvava paperin kulutus, hyvät voitot ja lisääntyvä kansainvälistyminen — siinä 80-luku pähkinänkuoressa.

Poliittinen tilanne — toivoa ja epävarmuutta

Jotta voisimme nyt 90-luvun alussa katsoa tulevaisuuteen, on meidän ensin pohdittava poliittista tilannetta ja sen seurauksia liike-elämän kehitykselle. Vuosi sitten Euroopan Yhteisön laajentuminen ja tullimuurien poistaminen Yhdysvaltojen ja Kanadan väliltä olisivat olleet kaksi tärkeintä asiaa. Mutta sen jälkeen Itä-Eu-

KAIKKIEN RAJOJEN YLÄ

roopassa tapahtuneet mullistukset ovat siirtäneet mielenkiinnon muualle.

Kipling sanoi sata vuotta sitten: "Itä on itä ja länsi on länsi, ja ne eivät tule koskaan kohtaamaan toisiaan" (Oh, East is East, and West is West, and never the twain shall meet). Tämä ei näytä pitävän paikkaansa enää. Valitettavasti epävarmuus on suurempi kuin toivo näissä maissa.

Vuoden 1992 tapahtumista meillä on sen sijaan varmempaa tietoa: Euroopan Yhteisö muuttuu yhtenäiseksi markkina-alueeksi, joka mahdollistaa tuotteiden, palveluiden ja ihmisten vapaan liikumisen yli rajojen. Tämä vaikuttaa voimakkaasti koko Euroopan liike-elämään, ja vilkastuva liiketoiminta lisää vääjäämättä myös paperin kulutusta.

Neuvostoliiton ja muiden Itä-Euroopan maiden tuleva poliittinen, sosiaalinen ja taloudellinen kehitys vaikuttaa voimakkaasti myös kansainvälisen kaupan näkymiin ja koko maailman taloudelliseen kasvuun. Samalla on syytä muistaa, että paperin kulutus kyseisissä maissa on keskimäärin vain 40 kg henkeä kohden vuodessa.

Maailman poliittinen kehitys on tietenkin erinomaisen myönteinen asia koko ihmiskunnalle, mutta se ilahduttaa meitä myös paperin tuottajina.

Metsävarat

Neuvostoliitossa on vielä valtavat käyttämättömät metsävarat. Kuidun yltärintonaa on myös eräissä muissa maissa kuten Uudessa Seelannissa ja Chilessä sekä Pohjois-Amerikan perinteisillä puuntuotantoalueilla. Kuituvaje on suurin Länsi-Euroopassa, tarkemmin sanottuna Euroopan Yhteisön maissa, ja Tyynen Valtameren Aasian puoleisissa maissa.

Teollisuuttamme syytetään usein tiedotusvälineissä metsien, erityisesti trooppisten sademetsien piittaamattomasta käytöstä. On totta, että kaupallisesti mielenkiintoisten puulajien etsiminen on avannut nämä metsät maattomien ja köyhien ihmisten kaskiviljelylle.

Tämä on onneton suuntaus, mutta sen tärkein aiheuttaja on köyhyys, ei teollisuus. Ikkävä totuus on, että 5 prosenttia maapallon maapinta-alasta tuhoutuu vuosittain tulipaloissa. Kyse ei ole pelkästään metsävaroista, vaan myös kasvihuoneilmiön huomattavasta kiihdyttämisestä. Metsien istutus ei ole tärkeää pelkästään metsäteollisuudelle ja niille maille, jotka kärsivät trooppisten sademetsien hävityksestä — se on elintärkeää maapallon tulevaisuudelle.

Parantaakseen väestönsä hyvinvointia metsien hävityksestä kärsivät maat tarvitsevat metsien kestävään käyttöön perustuvaa metsäteollisuutta. Kestävässä metsä-

talousjärjestelmässä hakattu metsä korvataan istutuksilla: metsästä otetaan vain korko, pääomaan ei kosketa. Kestävällä metsätaloudella on pitkä perinteet Pohjoismaissa, ja hallitusten tuella tekniikka on nyt leviämässä kolmannen maailman maihin.

Tekniset näkymät

Metsäteollisuuden investoidea miljardeja dollareita ympäristönsuojeluun oikean tekniikan valitseminen ei ole ainoastaan kannattavuuskysymys vaan myös kohdalonkysymys.

Sama nykyaikainen tekniikka on käytettävissä ympäri maailman, mutta kyky hyödyntää sitä vaihtelee koulutuksen, perinteiden ja käytännön mukaan.

Teknisen kehityksen tärkein liikkeelle paneva voima on viime vuosina ollut ympäristönsuojelu. Olemme — hyvässä uskossa — lianneet ympäristöämme teollisuus-päästöillä, mutta nyt yhteiskunta, tietoisena saastumisen pitkäaikaisista vaikutuksista, on käskenyt meitä lopettamaan. Kuten hyvin tiedämme, teollisuudessa työskentelevät ihmiset ovat usein olleet eri mieltä yhteiskunnan esittämien vaatimusten oikeutuksesta.

Vastuullinen teollisuusjohtaja ei mielellään hyväksy ympäristönsuojelusta aiheutuvia lisäkustannuksia, mutta tavallisena kansalai-

Kansainvälistyminen – selvä suuntaus

Globalisoituminen tarkoittaa kehitystä, joka alkaa yrityksen siirtymisestä kansallisesta kansainväliseen toimintaan. Teollisuusyritysten integroituminen yhä suurempiin ryhmiin ja konserneihin on jatkunut useiden vuosien ajan, myös metsäteollisuudessa. Nyt näkyvässä oleva kehitys johtuu integroitumisen laajentumisesta maailmanlaajuisiksi.

kin vallitseviin valuuttakursseihin kuin tehtaiden tuottavuuteen. Tässä tilanteessa maailmanlaajuis- ta toimintaa harjoittava yritys on etulyöntiasemassa.

Pyrkimys kuitutarjonnan varmistamiseen on ilmeisesti ollut tärkeä liikkeelle paneva voima japanilaisille yrityksille, mutta myös joillekin eurooppalaisille. Latinalaiseen Amerikkaan tehdty investoinnit ovat hyvä esimerkki tästä.

Johtopäätöksiä

Tämän päivän näkökulmasta katsottuna 90-lukua voidaan luonnehtia maailmanlaajuisen mahdollisuuksien ja ongelmien aika-kaudeksi.

Tärkein asia lienee jäljellä olevien ympäristöongelmien ratkaiseminen ja se, että paperin maine joka suhteessa ympäristöystävällisenä tuotteena palautetaan. Tämä on todellinen maailmanlaajuinen ongelma, joka edellyttää yhteistyötä ja yhteisiä kehityssuunnitelmia yli kaikkien rajojen.

Massa- ja paperiteollisuudella on erinomaiset edellytykset hyödyntää metsävarojen ja kasvavan paperinkulutuksen tarjoamia mahdollisuuksia parhaallaan muotoutuvassa Uudessa Euroopassa. Liiketoiminnan kiihtyvä kansainvälistyminen luo myös uusia mahdollisuuksia maailmanlaajuisesta toimintaa harjoittaville metsäteollisuusyrityksille.

Olen vakuuttunut, että metsäteollisuudella on tarvittavat resurssit näiden ongelmien ratkaisemiseen ja mahdollisuuksien hyödyntämiseen. Näiden ponnistelujen ansiosta tulevat sukupolvet voivat edelleenkin nauttia paperin moninaisesta käytöstä ja hyötyä sen lukuisista käyttökohteista liike-elämässä ja kotona, tietoisina siitä, että se on luonnon kanssa tasapainossa valmistettu tuote.

Tämän kehityksen tärkeimpiä liikkeelle panevia voimia on ollut muilla aloilla tapahtunut kansainvälistyminen. Kansainväliset kauppaketjut, isot kustannus- ja viestintäyritykset ja kansainväliset ruokateollisuusyritykset ovat kaikki suuria paperin kuluttajia. Ne tarvitsevat usein samanlaatuista paperia eri puolilla maailmaa. Maailmanlaajuisia tuotantoa harjoittava yritys voi palvella näiden asiakkaiden tarpeita paikallisesti.

Maailman rahoitusmarkkinat ovat vähitellen tasaamassa pääomakustannuseroja eri maiden välillä, mutta valuuttakurssiheilahtelujen vuoksi yrityksen kustannuskilpailukyky perustuu enemmän-

Artikkeli perustuu Tri. Jaakko Pöyryn toukokuussa 1990 EUCEPA-konferenssissa pitämään esitelmään, "Worldwide Perspectives". Käännös Olle Andersson.

Kuvitus: André Prah, Prahduktion AB, Tukholma.

senä hän haluaa puhtaan ympäristön itselleen ja perheelleen.

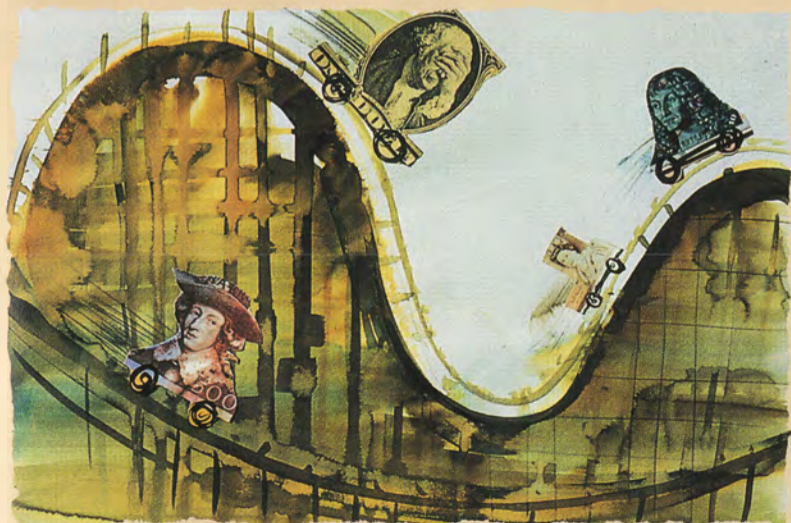
Toivottavasti useimmat teollisuusjohtajat ovat jo oppineet, että he väistämättä jäävät alakynteen, jos he ryhtyvät taistelemaan järjettä ympäristöargumentteja vastaan. Ainoa tapa selvittää tässä tilanteessa on pyrkiä ennakoimaan tulevia ympäristövaatimuksia ja valmistautua niiden edellyttämiin muutoksiin.

Kloorikemikaalien käytön rajoittaminen on ollut varsin näkyvää viime aikoina. Ympäristönsuojeluväestön kansainvälisen yhtenäistämisen myötä kloorattujen orgaanisten aineiden päästöt vähenevät huomattavasti nykyiseen tasoon verrattuna. Tarvittava tekniikka on jo olemassa.

Keräyspaperi on arvokas paperiteollisuuden raaka-aine. Monissa kuituvajeesta kärsivissä Euroopan maissa keräyspaperista on tullut tärkeä raaka-aine. Entisessä Länsi-Saksassa – Länsi-Euroopan suurimmassa paperintuottajamaassa – keräyspaperin osuus kuituraaka-aineesta oli 40 prosenttia ja keräysaste samoin noin 40 prosenttia. Japanissa keräysaste on jopa 50 prosenttia.

En usko, että Japanin tai Saksan kehitys on sopiva ratkaisu kaikkialla, mutta sellaisissa maissa – kuten Yhdysvalloissa – joissa on tultava toimeen vanhojen sanomalehtien tulvan kanssa, on paljon opittavaa muista maista. Tarvittava tekniikka on käytettävissä ympäri maailman.

Keräyspaperin hyötykäyttö on myös tärkeimpiä perusteluita paperin ympäristöystävällisyydestä.

Kuva: Jaakko Pöyry Oy.

Pohjoismaiden ensimmäinen paperitaidegalleria avattiin Kuusankoskella toukokuussa. Yksi sen taustavoimista on Suomen paperiteollisuus.

Paperi

– taiteen uusi kieli

Paperi on erottamaton osa jokapäiväistä elämäämme ja kulttuuriamme. Suomalaisen paperinvalmistustaidon tunnettu taustavaikuttaja, professori Jaakko Pöyry totesi hiljattain, että paperi antaa meille identiteetin: syntymätodistuksesta Nobel-palkinnon kunniakirjaan saakka. Ja toisaalta paperi seuraa Pöyryn mukaan meitä läpi elämämme parantaen sen laatua.

On hämmästyttävää, että taiteessa paperi on kuluvalle vuosisadalalle saakka joutunut alistumaan apuneuvon asemaan. Sitä on käytetty piirustusten, grafiikan ja maalausten apuvälineenä, jolloin tärkeintä on ollut paperin laatu, rakenne ja väri.

Kiinan ja Japanin perinteisessä käsityötaiteessa paperilla on ollut sijansa varhaisista ajoista lähtien. Jo tämän vuosituhannen alussa Japanissa kehitettiin huippuunsa origamiyöskentely eli paperin taittelutaito sekä kollaasitekniikka. Myöhemmin kehittyi silhuettien leikkauksen taiteen tasolle.

Itsenäisenä taiteellisenä materiaalina paperi on kuitenkin lähes kaksituhattavuotisesta historiastaan huolimatta esiintynyt yllättävän harvoin. "Se on saanut näytellä useimmiten vain statistin roolia, jonka ylle pääosa, varsinainen taideos on rakennettu", kuten taidekriitikko Irmeli Paavola on asian sattuvasti ilmaissut.

"Paperi on kiehtova materiaali. Monille taiteilijoille se on tänään yhtä tärkeä kuin maali, pronssi, kiwi tai puu. Paperi voi olla nestemäistä kuin maali, graafisen herkkää kuin piirros, kevyttä kuin ilma, liikkuvaa ja paikoilleen jäähmettynyttä, veistoksellista. Ja kaiken lisäksi se voi saada hahmoksen minkä muodon tahansa", toteaa saksalainen tri. Dorothea Eimert, joka on nykyisin yksi paperitaiteen keskeisimpiä tuntijoita ja tutkijoita.

Tri. Eimert johtaa kansainvälistä käsi-paperintekijöiden ja paperitaiteilijöiden liittoa (IAPMA, International Association of Hand Papermakers and Paper Artists).

Joitakin ilmentymiä paperitaiteen tulosta oli havaittavissa jo 1900-luvun alun taiteessa, jolloin irrottauduttiin realismista. Picasso ja Braque tekivät useitakin kokeiluja paperimateriaalien kanssa yhdistellen eri laatuista paperia maalauksiinsa. Myöhemmin futuristit, dadaistit ja surrealistit jatkoivat kokeiluja paperin kanssa.

Itsenäisenä ja uutena taiteenhaarana paperitaiteen katsotaan kuitenkin syntyneen vasta Yhdysvalloissa 1940-luvulla. Paperitaiteen isäksi mainittu Douglas Morse Howell perheity Euroopassa käsintehtyn paperin salaisuuksiin juurta jaksain ja ryhtyi heti sodan jälkeen valmistamaan uudentyyppisiä kaksi- ja jopa kolmiulotteisia papereita.

Hänen mielikuvitukselliset kokeilunsa ja monipuoliset näytteensä innostivat muita taiteilijoita, jotka ryhtyivät käyttämään paperia ja paperimassaa taiteensa välineenä.

Euroopassa paperitaiteeseen herättiin 1970-luvun vaihteessa. Impulsseja tuli sekä Yhdysvalloista että Keski-Euroopan maista Espanjasta, Sveitsistä, Ranskasta ja Saksasta, jonkin verran myös Englannista. Paperitaiteen yksi johtomaita on tällä hetkellä Saksa, jossa viime kesänä järjestettiin jo kolmannen kerran paperitaiteen kansainvälinen biennaali Dürenissä, lähellä Kölniä.

Biennaalin perustajana ja johtajana toimii tri. Eimert. Pohjoismaihin paperitaide tuli 1980-luvun alkupuolella. Ensimmäiset suomalaisten paperitaiteilijöiden työt tulivat julkisuuteen 80-luvun puolivälissä. Nykyisin Suomessa työskentelee useita päätoimisia paperitaiteilijoita.

Eero Niinikoski

GUNNAR VILENIUS, 82, MUISTELEE:

Entisajan koneenhoitajassa piti olla myös

'konstruktiivisen vika'

Kaksi vuotta sen jälkeen kun Kymin Osakeyhtiö oli perustettu, syntyi Iitin Lyöttälän kylässä Vileniuksen perheeseen Kalle-niminen poika. Kalle tuli 17-vuotiaana, vuonna 1891, työhön Kymin paperitehtaalle.

Anna ja Kalle Vileniuksen lapsikatras kasvoi vuoden 1909 tammikuussa Väinö Gunnar -nimisellä pojalla. Käytyään pari vuotta yhtiön ammattikoulua Gunnar tuli prässipojaksi, yleni siitä silinterimieheksi ja vuonna 1937 koneenhoitajaksi.

Isä-Kalle jatkoi työntekoa Kymillä vuoteen 1945 saakka. Palvelusvuosia kertyi yhteensä 52. Gunnar Vilenius teki lähes yhtä pitkän löysin: 48 vuotta.

Yhteen aikaan Kymillä työskenteli kaikkiaan neljä Vileniuksen veljestä; kolme paperitehtaalla ja neljäs pannuverstaalla. Isä jäi eläkkeelle sodan jälkeen, kun miehiä tuli sodasta ja heille tarvittiin työpaikkoja.

Gunnar Vilenius, 82, tuli Kymille tutustumaan, miten paperi nykyään syntyy. Ennen uuden tekniikan katsastamista muisteltiin menneitä johtaja Lennart Gräsbeckin ja PK 3:n entisen koneviilarin Erkki Raidan kanssa.

"Minulla työ alkoi kesäkuun kolmastoista päivä vuonna 1925. Koneen numero oli kakkonen. Ja vuonna 1973, kesäkuun lopussa, oli viimeinen työpäivä."

"Sotahomman mie tein urakkatyönä. Haavoituin vuonna 1941, 26. elokuuta Pienpe-rojoella, Karjalan kannaksella, Tälän takana. Vuonna 1942 pääsin pois sotasairaalasta."

Koska armeija vaati miehiä

riveihinsä, saivat monet paperikoneet odottaa miehistöjään pitkään. "Nelonen seiso i y kymmenen vuotta ja lähti käyntiin vuonna 1948", laskee Gunnar Vilenius.

Paitsi Kuusaan saaren vanhalla kakkosella, oli Vilenius työssä Kymintehtaan viitosella, kolmosella ja kuutosella. Lennart Gräsbeck teki 50-luvulla diplomityönsä samalla koneella, jossa Vilenius oli koneenhoitajana. Nyt molemmat ovat eläkkeellä ja yhteisiä muistoja palautellaan mieleen.

Gräsbeck ihmettelee, miten silloinen sukupolvi jaksoi pölyssä, melussa ja kuumuudessa puurtaa yli 40 vuotta ja otaksuu, että nykyinen polvi ei jaksaisi samaa.

Vilenius ei ota asiaan yleistä kantaa, mutta kertoo omista tuntemuksistaan:

"Minulla oli 48 vuotta kolmi-vuorotyö ja en olisi vaihtanut sitä vielä lopussakaan päivätyöhön. Siin oli olevinaan enemmän omaa vapaa-aikaa."

Muistelut siirtyvät sellaisiin teknisiin yksityiskohtiin, joista nykyisillä paperintekijöillä ei ole kokemusta.

Erikoispaperit leimattiin

Esimerkiksi moniin erikoispapereihin aikoinaan tarvittu kumi- tai vesileiman teko oli aluksi hankalaa.

"Mie muistan hyvin kun ensimmäiset kumileimapaperit ajettiin viidennellä. Leimat paino kolmannen puristimen ylätelaa vasten. Niitä ei päässyt millään korjaamaan, kun huopa meni niin läheltä – leimat juuri ja juuri sopivat."

"Pian kumileimat siirrettiinkin toisen puristimen kohdalle, jossa ne toimivatkin vähän pa-

remmin."

"Kumileimois oli se paha vika, että kun kirjaimet oli korkeammalla, alkoi kumi täristä, kallistua ja viiruttaa reunoja."

"Kolmannella koneella kumileimat olikin sitten paremmin tuettu, eikä niis ollut niin paljon tärinää."

"Kerran kun olimme saaneet ehjät leimat koko koneen leveydelle insinööri Ramsay sanoikin mulle, että Vilenius se vain ajaa tätä vesileimaa ikään kuin se ei olisi ikäänään mitään muuta koskaan tehnytään."

"Kumilla ei tehty aitoa vesileimaa, mutta vesileimaksi sitä sanottiin", selvittää Vilenius vanhaa terminologiaa. Erkki Raita muistuttaa, että alkuaikoina tehtiin vesileimapaperia myös "oikeasti" egutöörin kanssa.

Kun Gräsbeck epäilee, että tämän päivän paperintekijöiden olisi vaikea tehdä paperia silloisilla raaka-aineilla ja tarvikkeilla, kertoo Vilenius, mitä uudistetun kuutosen koneenhoitaja kertoi hänelle koneen sivulla:

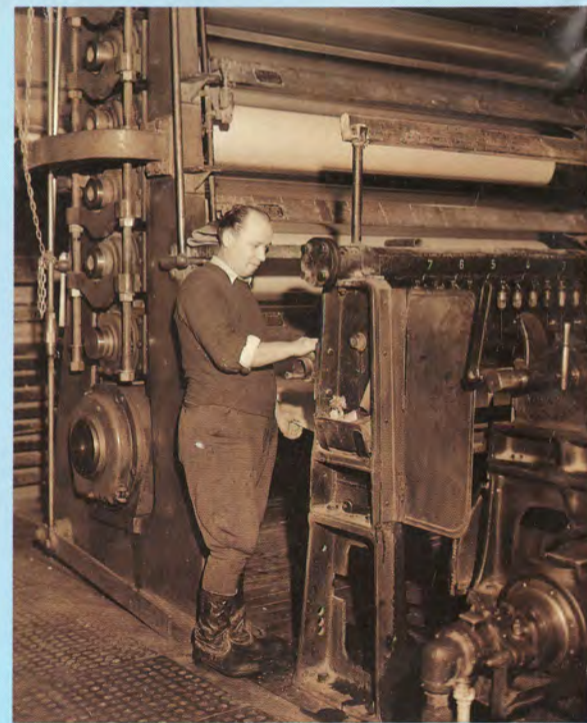
"Mie käännän ton nappulan tohon asentoon ja ton nappulan noin päin. Sitten mie katon kelloo ja sit mie istun jonkun määrääjän ja katon uudestaan kelloo. Kun määrääaika on täys, on lajinmuutto tehty."

Vilenius huokailee, että lajinmuutto "onnistuu istumal".

"Ei se entisaikaan käynyt sillä viisii. Ei hoitajan homma ol-

Gunnar Vileniuksen vanhat kuvat kiinnostivat (vas:lta) koneenhoitajan apulaista Risto Voutilaista, koneenhoitaja Hannu Halmelta, käyttötekniikko Kostti Saveniusta sekä eläkeläisiä Erkki Raitaa ja Lennart Gräsbeckiä.

Koneenhoitaja Gunnar Vilenius PK 3:n konekalanterin äärellä 50-luvun lopulla.

Pohjan tarkastelu sujui edelleen Gunnar Vileniukselta. Kommentteja kuulemassa tehtaanjohtaja Boris Sundholm (vas:lla) ja äskettäin eläkkeelle siirtynyt kehitysjohtaja Lennart Gräsbeck.

lut mitään lotjamiehen työtä, säätöjä sai tehdä tuntikausia ennen kuin rata tasaantui."

"Kuutoselkin piti mennä selkä köyrykseltä perän alitse, missä oli vesi- ja massaventtiilit. Sama oli kolmannella koneella."

Keskustelu alkaa todella lämmitä. Lennart Gräsbeck muistelee, miten koneen kanssa oli 50-luvulla tapettava joka päivä. Lupa viiranvaihtoon kysyttiin joskus jopa rouva Gräsbeckiltä.

"Villahuopa tuppas liikku-

maan, reuna oli löysä, karvit meni vinoon", listaa puolestaan Vilenius paperinteon ongelmakohtia.

Koneella pystyttiin kuitenkin monentyyppisen paperin tekoon.

"Minun aikana skaala oli viidennellä koneella hirvittävän laaja. Joskus paperia tehtiin 16 metriä minuutissa ja saatettiin ajaa myös 140 metriä minuutissa", miettii Vilenius.

Sorimituntumalla

Ennen koneenhoitajan sor-

Arvovieraan vastaanotto paperikoneella

Vaikka tietokoneet ovat muuttaneet paperinteon teknikan, tarvitaan kentällä myös ammattitaitoa, todistavat koneenhoitajan apulainen Risto Voutilainen, koneenhoitaja Hannu Halme ja Gunnar Vilenius.

■ Paperinteon veteraani Gunnar Vilenius otetaan PK 9:llä vastaan kuin arvovieras ainakin. Käyttötietokone Kosti Savenius on jo ulko-ovella vastassa, johdattelee hissiin ja sitä kautta konejättiläisen hoitotalolle.

Tehtaanjohtaja Boris Sundholm odottaa hymyillen koneen määrässä päässä. Arvostus on molemminpuolista: Sundholm kunnioittaa Vileniuksen taitoja ja palvelusvuosia, Vilenius uutta tekniikkaa sekä sen hallitsevaa Sundholmia.

Koneen kohina saa aikaan sen, että Sundholm ja Gräsbeckin päät pian taipuvat vieraan puoleen. Selvitetään mm., että "ysin" vuorokausituotantoa, 912 tonnia, saisi muinainen viitonen kehrätä lähes kuukauden.

Siirrytään määrän pään valvomoon. "On tämä nyt ihan eri hommaa", huokaa Vilenius ja myöntää, että ei enää pystyisi paperintekoa johtamaan – ainakaan ilman harjoittelua.

Valvomossa on hyviä tuttuja. Risto Voutilainen oli

Kuusaan puolella kuutoskoneella samassa löysissä Vileniuksen kanssa, nyt hän on koneenhoitaja Hannu Halmeen apulainen.

Käy ilmi, että "tappelu" ei paperinteko enää ole. Virheitä on kuulemma vaikea tehdä, koska automatiikka pyrkii sen estämään. Nappulatekniikalla ei kuitenkaan paperi vielääkään synny, vaan edelleen pitää hallita kone myös kentällä.

Katsotaan myös pituusleikuri. "Ei tarvitse miesten enää vetää kapuloiden kanssa", kommentoi Vilenius.

Kun on vielä selvitelty rullapakkausten periaatteet ja palkkikoodin lukemiset, palailaan hiljalleen märkään päähän. Kuullaan, että miestuntien määrä valmistettua paperitonnina kohden on vuosien mittaan pienentynyt kymmenestä alle yhteen.

Viiraosan kohdalla Vilenius vilkaisee ylös, hymyilee ja toteaa hieman kaihoisasti: "Jos olis matalampi, kipuaisin katsomaan."

menpäät kertoivat kaiken oleellisen paperista: sileyden, kosteuden, lujuuden. Insinööri Ekengrenin, joka sodan aikana oli Läskelässä ja lähti Kuusankoskelta Tampereelle, tavat laadun tarkkailussa ovat jääneet Vileniukselle mieleen:

"Aamulla, tullessaan yhdeksän ajoissa ensimmäiselle kierrokselle, hän repäisi paperista käyrän palan, jotta kuidun pituus näkyi selvästi. Sitten hän otti paperista palan, laittoi suuhunsa ja alkoi pupeltaa."

"Ei Ekengren varmaan paperia syönyt, mutta sama rituaali tapahtui joka aamu."

Kuutosen käyntiinlähdestä-

kin Vileniuksella on tarina. Sen hänelle kertoi koneenhoitaja Taavi Kataja.

Tehtaalte tuli Amerikasta koneenhoitaja, jonka oli määrä laittaa kone pyörimään. Koneen miehistöksi määrätuille sanottiin, että mihinkään ette koske, mutta saatte seurata tarkkaan, mitä se mies tekee.

Vieras teki omalla tyylillään työtä kolme-neljä päivää. Paperia ei kuitenkaan saatu tuukia pitemmälle.

Kataja sanoi tällöin insinööri Ramsaylle: "Toi äijä ei tiedä paperikoneen päälle mitään."

Ramsay, joka oli jo hermona, sanoi Katajalle: "Ei se ole mi-

kään äijä eikä ukko, se on paperikoneen hoitaja Amerikasta ja kyllä se tietää."

Mies yritti ja yritti eikä saanut aikaiseksi mitään.

Sitten tuli määräys, että vakinaisiksi hoitajiksi määrätty saavat yrittää.

Kun kone sitten pyöri omien miesten työn tuloksena, insinööri Ramsay tuli Katajan luokse ja sanoi: "Kyllä Kataja oli oikeassa. Se oli äijä!"

Rullakone syntyi vapaalla kädellä

Paperin laadun tarkkailun ja koneen varusteiden seuraamisen lisäksi koneenhoitajassa oli takavuosina oltava myös "konstruktöörin vikaa".

Vilenius kertoo, että viimeinen rullakone, joka viidennellä oli, tehtiin omassa verstaassa ja paljolti Vileniuksen kaavailujen mukaan.

"Vapaalla kädellä kerran piirtelin viitoskoneelle rullakoneetta ja näytin rinkuloita insinööri Estlanderille. Hän katsoi paperia ja kysyi, missä ajetaan halkaistavat paperit?"

"Laitetaan silinterin eteen tolppa ja siihen laakerit akselia varten", Vilenius selitti.

"Kun Estlander ehdotti, että laitetaan rullakone katonrajaan, mie totesin, että ensimmäinen, joka menee esittämään tollaista, tulee kyllä tyrmättyä ensimmäisessä erässä. Sielhän on kuuma, miehet tipu-u alas kuin kanat!"

"Estlander kylläänäntyi koko touhuun ja sanoi: olkoon. Mie sanoin että mie näytän tämän insinööri Sucksdorffille."

"Insinööri katsoi sitä kuvaa ja sanoi, että hänen käsityksensä mukaan suunnitelman pitäisi toimia. Hän halusi näyttää kuvan myös insinööri Ramsaylle."

Kun Ramsaykin oli ajatuksen hyväksynyt ja suunnittelija tehnyt työnsä, tehtiin rullakone omassa verstaassa ja tuotiin koneelle. Tehtaan johtoa kiinnosti, miten rullakone pystyi ajamaan paksuja papereita, olihan Voith omassa tarjouksessaan taannut vain 150-grammaisten paperien läpimenon.

"Ensimmäiseksi rullakoneella ajettiin 250-grammaista. Voi ihmettä kun se meni hyvin", muistelee Vilenius.

Sitten ajettiin 280-grammaista. Sekin meni erinomaisesti, rullien päät olivat suorat ja läpimitta sellainen, että rullalle tuli painoa jo yli 2 000 kiloa.

"Kun insinööri Ramsay näki, miten kone ajoi myös 300-grammaista, hän sanoi minulle: kyllä me Vileniuksen kanssa ollaan aika poikia. Me tehdään parempaa työtä kuin Voith Saksassa."

Teksti: Reijo Virta
Kuvat: Tuomo Pitkänen ja Gunnar Vilenius

MAIJA-LIISA MELANDERIN MUISTELUKSIA '20-LUVUN KYMINTEHTAALTA

Saippuaa ja oopperaa — hiiriä ja jättiläisiä

Ammattikoulun oppilaskirjaston hyväksi järjestettiin illanvietto, jossa yleisö sai näytelmän jälkeen katsella eläviä kuvia. Hetkellä, jolloin filmin jättiläinen putosi huutoon ja potkien jokeen, romahtivat salin kattoon kiinnitetyt kipsikoristeet yhtäkkiä alas. Rappauksen nostattama pöly näytti savulta, joten yleisö luuli tulen pääseen irti. Paniikin vallassa ihmiset riuhtoivat ovet ja ikkunat auki. Tällöin huoneeseen syntynyt veto sai filmin roihautamaan ilmiliekkeihin, joiden sammuttamisessa oli kova työ.

"Luulisi, että mä kerron satuja, mutta tämä on ihan totta", vakuuttaa Maija-Liisa Melander kirkkain silmin.

"Saanko minä tämän kirjan ihan omaksi? Voi, miten ihanaa!", riemuitsi Maija-Liisa Melander selaillessaan ammattikoulun 75-vuotishistoriikkaa.

■ Edellä kerrotun tarinan todenperäisyyden voi tarkistaa kuuden vuosikymmenen takaisista sanomalehdistä. Kun opettaja Maija-Liisa Melander juhlien jälkeisenä päivänä matkusti pääsiäislomalle Helsinkiin, hän havaitsi ammattikoulun illanvieton huimine käänteineen ylittäneen jopa Uuden Suomen uutiskynnyksen.

Maija-Liisa Melander työskenteli Kymiyhtiön ammattikoulun yleissivistävien aineiden opettajana vuosina 1923–30. Seuraavassa kuvatut pienet sattumukset edustavat vain murto-osaa niistä värikkäistä ja yksityiskohdiltaan rikkaista tarinoista, jotka eilispäivän tarkkuudella ovat säilyneet hänen mielellään.

Peukaloitu keitto

Kymiyhtiön ammattikoulun henkilökunta sai maksutta tulla vieraitaan koululle syömään. Aterioiden valmistuksesta huolehtivat talouskoulun työt, jotka hoitivat myös tarjoilun.

Opettaja Saara Koponen opasti kerran oppilastaan anostelevaan tarjoilupöydän kulhosta keittoa lautaselle, kävelemään vieraan luo, niaamaan sievästi ja tiedustelemaan, ottaisiko tämä lisää. Tyttö kauhoi keittoja niin runsaalla kädellä, että vain milli astian reunasta jäi vapaaksi. Niinpä hän lautaseen tarttuessaan surutta uitti peukaloitaan sopassa.

Koko pöytäseurue jännitti, vajenisiko piripintainen annos matkalla salin poikki vai saisiko joku ruokailijoista liemet päälleen. Mutta ei – nuori tarjoilijatar eteni nuorallakävijän askelin ja sai lautaseen läikymättä aterioitsijan eteen. Helpotus jäi lyhytaikaiseksi, kun hän huomasi unohtaneensa tärkeimmän: "Saisko herralle luvan olla lisää?" Vaikka vie-

ras olisi jo ollut keitolla kyllätetty, ei hänellä moisen voimainnoston jälkeen ollut sydäntä lähettää lautasta takaisin.

Lautasliinan urotyö

Talousohjaaja Kaisu Nyberg toi Kymintehtaalla vieraillevan heilansa ammattikoululle syömään. Ruokalajin höyteenä oli kastiketta, jota oppilas kiersi kulhon kanssa tarjoilemassa. Tottumattoman työn tasapaino kuitenkin järkkyy ja tahattomalla käden heilautuksella hän lennätti kastikkeen suoraan kavaljeerin syliin. Koko pöytäseurue mykistyi. Onneksi nuorella miehellä oli suuri, vanhanaikainen, kovaksi mankeloitu lautasliina polviltaan. Kun hän tarttui kiinni liinan kaikista neljästä kulmasta, jäi sakea soosi nytyin sisään, ja hienot prässihousut säästyivät rasvaiselta pintakäsittelyltä.

Puhtoiset perunat

Oppilaiden valmistaessa päivän ateriana opettaja Saara Koponen sattui kohottamaan sen kasarini kantta, missä opettajien lounasperunat kiehuivat. "Oletkos kaatanut kattilaan maitoa" hän tivasi vieressään seisovalta kokilta. "Ee-en", vastasi tyttö. "No, miten kaks tämä keitinvesi on näin valkoista?" "En mä vain tiedä", kuului vastaus.

Koulussa oli vanha puulämmitteinen hella, missä kasari upotettiin avotulelle. Tapansa mukaan opettaja oli aamulla ennen työhön ryhtymistä pitänyt selittelytunnin. Hän oli kehoittanut oppilaita suopaamaan kattilan ennen tullelle asettamista, ettei noki pääsisi tarttumaan siihen. Ensikertalainen perunoiden keittäjä ei ollut ohjeita kunnolla kuunnellut ja vielä vähemmän asiaa järjkeilyt. Hän oli saippuoinut

Jatkuu sivulla 12.

Jatkoa sivulta 11.

kasarin huolellisesti sisäpuolelta ja keitteli nyt valkoisenaan vaahoavassa vedessä opettajien perunat puhtaiksi.

Katsomon kuningatar

Kymintehtaan suotuisa sijainti ja kultturelli ilmapiiri houkuttelivat monia pääkaupungissa konsertoivia taiteilijoita yhtiön vieraksi. Paikkakunnan musiikin ystäviä ilahdutti mm. Lontoon Covent Gardenissa ja Berliinin valtionoopperassa maineeseen nousut **Hanna Granfelt**, joka usein kävi tervehtimässä äitiään ja sisartaan Kymintehtaalalla. Yhtiö, joka halusi kaikin puolin sivistää ja helliä ammattikoululaisiaan, varasi toisen luokan oppilaille paikat sopraanolaulajattaren konserttiin. Väliaikaisena kirkkona toiminut Kymiyhtiön Seuratalo täyttyi esityksillään seudun silmän-vekeistä. Kotoa ja koulusta käytösohjeita saaneet nuoret istuivat epävarmoina ja pelokkaina kahdella viimeisellä penkkirivillä. Konsertti oli juuri alkamaisillaan, kun opettaja Maija-Liisa Melander raotti ovea tarkoituksenaan livahduttaa vaivihkaa paikalleen. Huomamattomuus jäi haaveeksi, sillä takaosan konserttiyleisö pongahti tuolit kolisten yhtäaikaan pystyyn – niin kuin aina opettajattaren aduessa luokkahuoneeseen. Edessä istuvat tihertöörät seuralaisineen kiersivät kauloiaan nähdäkseen, mitä merkillistä salin perällä oikein tapahtui. Tyynenä ja ylvyänä, posket hennosti hehkuen luokkahuoneen nuori valtiatar asteli niaalevien oppilaiden ohi pitkin salin punaista mattoa hänelle kuuluvalla (valta-)istumelle.

Kumma kuokkavieras

Uusi vuosi saatiin Kymintehtaalla alkuun perinteisellä juhlatilaisuudella, joka kokosi klubitalon täyteen pyhäpukesiinsa sonnustautunutta henkilökuntaa. Tapana oli, että yhtiöläiset levittäytyivät juhlasalin jäljelle seinustalle, niin että toimitusjohtaja Ahlman saattoi kiertää antamassa kättä ja toivottamassa hyvää vuoden alkua jokaiselle. Sattuipa eräänä vuonna, kun kättelyseremonia juuri oli alkamaisillaan, että taloon tuli kutsumaton vieras. Juhlaväen reaktiot vaihtelivat tyrmistyksestä peittelemättömään vihamielisyyteen, mutta siitä tulokas vähät välitti. Siputeltuaan aikansa keskilattian kiiltävällä parketilla muukalainen suunnisti määrätietoisesti kohti tehtaanlääkäri **J.V. Forssia**. Lääkeaineiden tuoksu ehkä huumasi tottumattoman pään, koska kuokkavieras kurkisti tohtorin housunlahkeeseen ja päätti samantien kiivetä ylös. Kaikki naurivat paitsi Forss. Hän kouraisi kiivaasti säärtään ja onnistui vangitsemaan vikkelän ”jalan kulkijan” leveän lahkeensa pussiin. Hillittömän riemun saattelemana herra tohtori ontui hiiri housunpunnissaan ulos salista.

”Huulikilvan” voittajaksi runsaasti kaskuja kirjannut Ilmari Lindberg

Uutiskymi julisti päättyneessä olevan vuoden kevättalvella 50. vuosikertansa kunniaksi Huulet talteen -kilpailun. Kymin Paperiteollisuus Oy:n tiedotustoimikunnan aloitteesta käynnistetyssä kilpailussa pyrittiin saamaan talteen hauskoja pikkutapahtumia työpaikoilta, tarinoita niin johtajista kuin työntekijöistäkin. Toivomuksena oli myös listata kummallisia paikkojen ja ihmisten kutsumanimiä. Aiheiden tuli tavalla tai toisella liittyä yhtiöön.

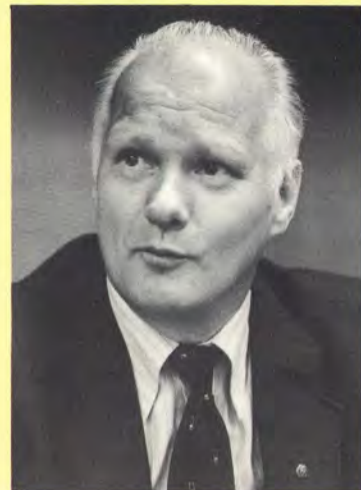
Toimitukseen saapui määrään mennessä yhteensä 122 erimittaista ja -tyyppistä tarinaa. Koska joukossa oli vain pari eri henkilöiden muisteluista samasta tapauksesta, on huulien lukumäärää pidettävä hyvänä.

Toimituksessa tiedetään, että kaskuja kerrotaan työosastoilla runsaasti ja armoitettuja

jutunkertojia on joukossamme kymmenittäin. Siihen nähden Uutiskymille juttuja lähettäjien määrä jäi kenties odotettua pienemmäksi. Kirjalliseen muotoon muistelunsa puki 16 entistä tai nykyistä yhtiöläistä.

Ylivoimaisesti eniten, eli 44 tarinaa kirjasi paikallisjohtaja **Ilmari Lindberg**. Lindbergin tarinoiden ansioksi toimituksessa nähtiin niiden laaja-alaisuus: mukana oli muistoja niin johtokunnan huvilasta, tehtailta, esikuntaosastoista kuin kotoisista ympyröistäkin.

Koska parhaimman huulen valitseminen osoittautui vaikeaksi ja kilpailuun osallistuneita oli oletettua vähemmän, päätti kilpailun tuomaristo muuttaa luvattua palkitsemistapaa. Erikoispalkinto, 500 markan lahjakortti, joka oli tarkoitettu parhaalle huulelle, päätettiin antaa johtaja Ilmari Lindbergille.

Ilmari Lindberg

Esinepalkinnot päätettiin postittaa jokaiselle kilpailuun osallistuneelle.

Tiedotustoimikunnan edustajana palkintolautakunnassa oli autonkuljettaja **Pentti Vätö**.

Uutiskymi julkaisee seuraavissa numeroissaan kaskuja, joita Ilmari Lindbergin lisäksi lähettivät **Erkki Penttinen, Risto Hasu, Pertti Toivanen, Holger Lassenius, Timo Lehminen, Kaarlo Saukkonen, Eino Rihula, Rauno Teittinen, Eeva Lakka ja Juhani Ojala** Kuusankoskelta sekä **Soini Rissanen** Juankoskelta, **Kirsti Pykkänen ja Jari Österberg** Helsingistä, **Jaakko Salojärvi** Oulusta ja **Voitto Hokkanen** Multialta.

Vaikka kilpailu kaskuista on päätynyt, kerää tiedotusosasto edelleenkin näitä yhtiöläisperinteeseen kiinteästi liittyviä tapahtumia ja tarinoita. Yhteyttä voi edelleenkin ottaa osoitteella Kymin Paperiteollisuus Oy, Tiedotus, 45 700 KUUSANKOSKI. Myös soitto tiedotuksen numeroon 951-402 2173 riittää yhteydenotoksi.

Estlander ja haju

Joskus 1960-luvulla toimitettiin Yankee-koneilta WC-paperia Kauko-Itään, muistaakseni Indonesian.

Ensimmäisestä toimituksesta saatiin valitus, jossa moitittiin paperin lujuuutta. Toisesta erästä asiakas huomautti, että paperin värisävy ei ollut oikea.

Kun asiakas ei ollut tyytyväinen vielä kolmanteenkaan tilaukseen, vaan väitti, että paperissa oli omituinen haju, vastasi tuolloinen tehtaanjohtaja, temperamentikas **Botho Estlander** asiakkaan valitukseen:

”Esiintyykö tämä haju ennen vai jälkeen käytön?”

Holger Lassenius

Hollsten ja kasvihuone

Klooritehtaan teknillinen johtaja, diplomi-insinööri **Holger Hollsten** kertoi kovia juttuja harjoitteluajoistaan, jolloin yhtiön klubilla vielä juhlittiin lujasti ja myöhään.

Eräänä kesäkuun yönä aamupuolella muuan insinööri oli palailemassa majapaikkaan-

sa ja ihmetteli hirveästi, että kesällä oli tullut pakkaneen ja jäädyttänyt lätäköt. Jää vain ruusahteli kotimatalla olevan miehen jalkojen alla.

Herättyään insinööri kuitenkin totesi, että oli hellesää. Tarkistaessaan paluureittiään hän huomasi, että ”perhana, minä olinkin tullut yhtiön puutarhan läpi ja jaloissa eivät räsähdelleetkään jäätyneet lätäköt, vaan kurkkulavojen päällä olleet lasiruudut”.

Ilmari Lindberg

Tassu ja piippu

Tassu Niveri Kymin sellutehtaalta oli ankara tupakkamies. Kerrankin hän sellun sisätalassa, jossa tupakointi oli ankarasti kielletty, veteli kouransa suojassa savuja kiverästä piippunsästään. Samalla hän vahtasi vastapäistä ovea, ettei häntä yllätettäisi.

Yhtäkkiä Tassu tunsu takapäin kosketuksen olkapänsään. Kääntyessään katsomaan vastassa olikin sellutehtaan insinööri.

”Eikö Niveri tiedä, että täällä ei saa tupakoida. Teillehän on aikaisemmin huomautettu asiasta”, sanoi insinööri.

”Kuinkas sie nyt tulit sieltäpäin ovest, mie vahtasin, että sie tulet tuost vastapäisestä ovest”, totesi Tassu tähän.

Eino Rihula

”Isokenkäisen” pysäkki

Juankosken ja Karjalankosken välillä oli kapearaiteinen rautatie. Tavaraliikenteen lisäksi juna vei aamuisin Kuopioon matkustavat laivalle ja haki tulijat illalla pois.

Päätepisteiden välillä oli ns. Hotellin pysäkki, jossa usein tuli kyytiin tietty ”isokenkäinen” Juantehtaalta.

Sattui kuitenkin, että pysähtymismerkeistä huolimatta juna porhalsi täyttä vauhtia ohi ja mies jäi laiturille.

Matkasta jäänyt päätti, että kunhan juna tulee takaisin, sen miehistö kuulee kunniansa. Johtaja käveli paikkaan, jossa vaunut seisovivat päivän ja kysyi

konduktööriltä: ”Miksi ette seisottaneet, kun minä vilkutin?”

Konnari sipaisi ensin partaansa ja vastasi sitten rauhallisesti: ”Ee myö siitä kaatta ajettukkaa”.

Soini Rissanen

Puntanen ja propsit

Saksanahon laanille tuli eräänä aamuna taas uusi mies Harjunjoen pohjoispuolelta. Vierias kyseli töitä ja palkkaa.

Pomo **Puntanen** sanoi: ”Se on markan ropsilta”.

”Vain markan”, valitti työnhakija.

”Onko se vähän”, kysyi Puntanen.

”Kyllä palkka pieneltä vaikuttaa”, arvioi nuorukainen.

”Ajattele poika, että miljoona ropsia on miljoona markkaa. Onko se vähän”, velmuili Puntanen.

”Ei ole...”, myönsi poika.

”Lähe sitten vuolemaan siitä”, lopetti Puntanen palkkaneuvottelun.

Erkki Penttinen

Kymmene Oy maailman 28:nneksi suurin paperinvalmistaja

Kymmene Oy sijoittui maailman suurimpien paperinvalmistajien listalla viime vuonna 28:ksi. Edellisvuoteen verrattuna sijoitus parani kahdella, sillä vuonna 1988 sijoitus oli 30:s. Järjestyksen on liikevaihdon mukaan listannut amerikkalainen paperialan ammattilehti Pulp & Paper International.

Samassa yhteenvedossa on

paremmuusjärjestys myös tehdyn tuloksen perusteella. Siinä Kymmene Oy sijoittui 29. tilalle.

Talouselämä-lehden kesällä laatimassa Suomen suurimpien yritysten listalla Kymmene on seitsemäs. Kuudenneksi suurin yritys on Talouselämän mukaan Outokumpu ja kahdeksanneksi suurin Kemira.

Kymmene oli vuonna 1989 11:ksi suurin suomalainen yritys ulkomailla laskettaessa yhteen ulkomaisten tuotannollisten tytäryhtiöiden liikevaihdot.

Kymmene Oy:n luvuista puuttuu konsernin omistukseen kuuluvana vuonna siirtynyt Chappelle Darblay.

Ulkomaisena työnantajana Kymmene oli viime vuonna 15:s. Viejänä Kymmene oli maamme toiseksi suurin vuonna 1989. Enson viennin määrä oli Talouselämän mukaan täsmälleen yhtä suuri kuin Kymmene Oy:n, mutta Ensolla osuus liikevaihdosta oli 64 prosenttia ja Kymmene Oy:llä 61 prosenttia.

Yritystieto Oy on listannut

1850 Suomen suurinta teollisuusyritystä. Kyseisellä listalla Kymmene Oy on neljäs.

Pohjoismaisen kokojärjestyksen on laatinut ruotsalainen talouslehti Veckans Affärer. Sen mukaan Kymmene on pohjoismaiden neljänneksi suurin metsäteollisuusyritys Storan, SCA:n ja MoDon jälkeen. Kymmenen jälkeen tulevat Enso-Gutzeit ja Metsä-Serla. Veckans Affärerin mukaan Kymmene on pohjoismaisten yritysten suuruusjärjestyksessä 34:s.

Kurjen elämää

Kymin säätö- ja sähkökorjaamolla työskentelevä sähkötekniikko Lassi Kujala julkaisi marraskuussa Kurki-kirjan. Ohessa hän kertoo kirjan taustasta ja syntyvaiheista.

”Kurkiprojekti alkoi jo vuonna 1980, jolloin ryhdyin tutkimaan kurkia. Ensimmäiset kelvolliset kuvat syntyivät kolmen vuoden työskentelyn jälkeen.

Vuosien 1987–88 aikana tein Heikki Jokiniemen kanssa MTV:n ulkomaanosastolle elokuvan 'Kurjen vuosi'. Elokuvan valmistumisen jälkeen alkoi hahmottua ajatus, että olisi mahdollista tehdä aiheesta kirja.

Keväällä 1989 menin Forsan Kustannuksen Lasse Kososen puheille ja esitin heille kurki-elokuvan sekä pari sataa lintukuvaa. Parin päivän harkinnan jälkeen kustantaja ilmaisi halukkuutensa yhteistyöhön.

Jatkoin kuvauksia koko loppuvuoden 1989 ja kuluvan vuoden kevään. Viime kesänä materiaali oli koossa.

Kaikkiaan 4 000 dian ottaminen vaati pitkäjänteistä esivalmistelua. Kaikki kirjan kurkikuvat on otettu Jaalan ja Valkealan kuntien alueilla, joihin vein lukuisia erilaisia piiloja. Piiloon mennään usein yöllä ja siellä viivytään useampi vuorokausi. Toinen mahdollisuus on mennä kuvauspaikalle saattajan kanssa. Saattaja poistuu paikalta näyttävästi, jolloin linnut luulevat ihmisten lähteneen.

Kurki-kirja julkistettiin 24.10. Suomen lintukeskuksessa, Ornis Finlandicassa Helsingissä. Vasemmalla kirjan taittaja Terttu Vuorio ja tekijä Lassi Kujala, joka työskentelee sähkötekniikkona Kymin säätö- ja sähkökorjaamolla.

Kirjaan valitsimme 120 kuvaa kirjan taittajan, mainosgraafikko Terttu Vuorion sekä Lasse Kososen kanssa. Taitto alkoi viime kesänä ja kirja painettiin 8.–10. lokakuuta.

Yhteistyö taittajan kanssa oli miellyttävää ja mielestäni Terttu onnistui urakassaan erittäin hyvin. Mielihyvällä voin todeta, että kirjan paperi, Kymin valmistama 130-grammainen Griffin Art toimi sekä omasta että painajien mielestä erittäin hyvin myös vaativassa painotyössä.

Kurki-kirjallani halusin valottaa kurjen nykytilannetta Etelä-Suomessa. Kirjassa on kolme tasoa: linnun vuodenkierto, eli tärkeimmät tapahtumat

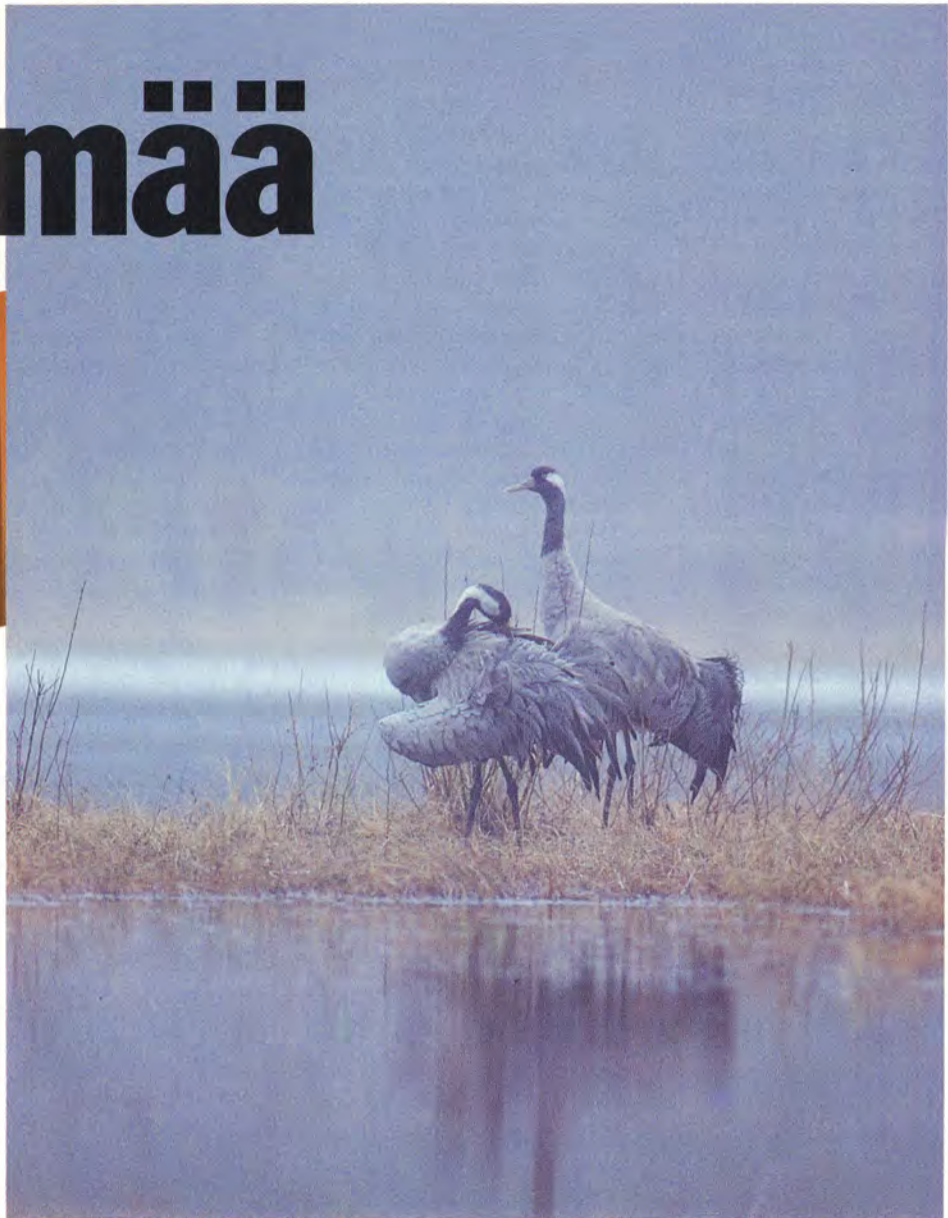

vuoden aikana; 3 tyypillistä elinpiiriä, joihin kurki on joutunut sopeutumaan Etelä-Suomessa sekä uhkat, jotka lajiin kohdistuvat.

Toivon, että kirja omalta osaltaan edistäisi kurkien elin-

piirien suojelua ja luonnonarvojen kunnioittamista maassamme. Kymenlaaksossa tällä on juuri nyt suuri merkitys, koska täällä tehdään parhailaan luonnonsuojelun kannalta merkittäviä päätöksiä. Toivon,

että Repovesi-työryhmä päätyisi luonnon ja samalla myös kurkien kannalta mahdollisimman suotuisaan lopputulokseen. ”

SILLOIN ENNEN

Kymi-Yhtymä 2/1937

JOHTAJA JULIUS POLIN JÄTTÄÄ KYMI-YHTIÖN

Päivälehdet ja lukuisat aikakausjulkaisut ovat jo kertoneet, että Kymen Osakeyhtiön konttoripäällikkö, johtaja Julius Polin ikäsyistä on päättänyt jo tämän vuoden lopussa jättää nykyisen korkean ja vastuunalaisen toimensa siirtyäkseen vähemmän rasittavaan yksityiselämään.

Täten poistuu yhtiön palveluksesta mies, joka miltei 30 vuoden aikana johtavassa asemassa on kiinteästi ollut mukana luomassa yhtiön sisäistä ja ulkonaista rakennetta sekä miltei lukemattomilla eri aloilla kehittämässä yhtiötä sen nykyisiin valtaviin mittasuhteisiin.

Uutiskymin postitus eläkeläisille muuttuu

Kymin Paperiteollisuus Oy:n yrityslehti Uutiskymi on perinteisesti postitettu Kymmene Oy:n eläkeläisille monille yhtiön entisille tehdaspaikeille, mm. Saloon, Heinolaan, Karkkilaan, Hallaan, Soinlahteen ja Juankoskelle.

Kymmene Oy:ssä vuonna 1990 toteutettu yhtiöittäminen ja Uutiskymin sisällön painotuminen entistä enemmän Kymin Paperiteollisuuden asioihin ovat keskeiset syyt siihen, että lehteä ei vuoden 1991 ai-

kana enää automaattisesti lähetetä mainituille Kuusankosken ulkopuolisille kohderyhmille. Heidän on kuitenkin mahdollista halutessaan tilata lehti. Tilausasioista huolehtii osastosihteeri Terttu Niilo-Rämä, puhelin (951)402 2167, osoite Kymin Paperiteollisuus Oy, 45700 KUUSANKOSKI.

Uutiskymi postitetaan edelleen eläkeräkisterin mukaan yhtiön Kuusankosken ja Voikkaan tehtaiden sekä keskushallinnon palveluksessa olleille.

Joulutervehdys Haukkasuolta

■ Kymmene Oy solmi kuluvaan vuoden keväällä Vapo Oy:n kanssa Anjalankosken Haukkasuosta ns. käyttöoikeussopimuksen. Vapon saama turpeen nosto-oikeus turvise turvetuotannon jatkumisen alueella. Kymmene Oy luopui turpeenostosta taloudellisista syistä.

"Kevätalvi oli todellakin muutoksen aikaa", toteaa nykyään Vapossa tulosvastuullisena työnjohtajana toimiva Niilo Hartikainen. Vapolle siirtymään hän itse asiassa tuli tuttuun yhtiöön, sillä hän oli hankkinut siellä alan kokemusta jo vuosina 1974-76. Kymillä vierähti sitten seuraavat 14 vuotta.

"Tehty nuorennusleikkaus oli tarpeellinen. Turvetuotanto ja markkinointi saatiin paremmin vastaamaan ajan henkeä", kommentoi Hartikainen.

Hänen mielestään vain erikoistuneet yhtiöt pysyvät kil-

pailussa pinnalla: Kymin Paperiteollisuus valmistaa paperia ja Vapo tuottaa turvetta. Hartikainen muistuttaa myös vanhasta sanonnasta, jonka mukaan "kukaan ei ole profeetta omalla maallaan".

"Kiitänkin Kymmene Oy:n yritysjohtoa viisaasta ja kauaskantoisesta ratkaisusta, joka Vapon kanssa saatiin aikaan. Erityiset kiitokset haluan kohdistaa voimavälikkölle Ilkka Valtoselle, joka osasi tehdä miellyttävän ratkaisun siirtämiseen myös minut Vapon palvelukseen." Kiitoksensa hyvästä yhteistyöstä Hartikainen kohdisti myös Kymin henkilöstölle, "joka turvetta ostaessaan tukee tulevaisuudessakin omaa yhtiötään, koska Kymmene saa myydystä turpeesta korvauksen".

"Samalla haluan vapolaistenkin puolesta toivottaa kaikille kymiläisille rauhallista joulua ja hyvää uutta vuotta".

Tutkimuskeskuksen perinteinen pikkujoulu

Kymin tutkimuskeskus vietti perinteisen perhe-pikkujoulun 3.12. Koskelan takahuoneessa. Kahdenkymmenen kolmen kymiläisen ohella juhlaan osallistui 32 perheenjäsentä.

Toista kertaa järjestetyn juhlan ohjelmassa oli mm. jouluevankellumi, seloesitys sekä hanurin ja kitaransoittoa. Myös itämaan viisaat kävivät Beetlehemissä.

Avustuskassa tiedottaa

Kuusankosken Tehtaitten Avustuskassan varsinainen kassankokous pidettiin 29.11. Kuusankoskitalolla. Kokouksen puheenjohtajana toimi Risto Kärkkäinen. Erovuorossa olleet hallituksen jäsenet Kalle Hautamäki, Risto Kärkkäinen ja Oili Toivonen valittiin yksimielisesti uudelleen vuosiksi 1991-93. Tilintarkastajina jatkavat Jorma Lehtonen ja Heikki Helminen ja varatilintarkastajina Tuure Ainikkamäki ja Oiva Rautjärvi. Työntekijöiden edustajaksi kassan hallitukseen yhtiö oli nimenyt Eero Miittisen ja varalle Jorma Virtasen. Yhtiön

nimeämänä tilintarkastajana toimii edelleen Vilho Suojalehto ja varalla Olavi Sommarberg.

Eläkeläisten hautausavustus päätettiin säilyttää ennallaan eli 1 250 markkana.

Sääntömääräisten asioiden lisäksi käsiteltiin hallituksen esitykset sääntöjen muuttamiseksi. Muutosesitykset koskivat jäsenmaksujen korottamista työntekijöiden osalta 1 prosentista 1,05 prosenttiin ja eläkeläisten osalta 1 prosentista 1,2 prosenttiin. Muutosesitykset hyväksyttiin yksimielisesti ja ne astuvat voimaan 1.1.1991.

Kassan kokonaiskorvaukset tammi-lokakuun ajalta olivat yhteensä lähes 11,2 miljoonaa markkaa, mistä svl-korvausten osuus oli 7,7 miljoonaa ja lisäe-

100-vuotis- säätiön henkilö- valinnat 1991-92

Kymin Osakeyhtiön 100-vuotissäätiön erovuoroisten jäsenten ja varajäsenten tilalle vuosiksi 1991-92 on valittu seuraavat henkilöt:

Edustajisto Kuusankoski

Työntekijät: varsinainen jäsen Betty Puholainen (henkilökohtainen varajäsen Jorma Henner), Oili Toivonen (Irma Ojala)

Toimihenkilöt: Satu Silvonen (Tuula Saloranta), Antti Tuominen (Osmo Hirvonen)

Soinlahti

Työntekijät: Juha Lyytinen (Markku Kauppinen)

Toimihenkilöt: Juhani Saatsi (Hannu Ruottu)

Paikalliset hallintokunnat Kuusankoski

Työntekijät: Erkki Vainio
Toimihenkilöt: Niilo Ukkonen

Soinlahti

Työntekijät: Juha Lyytinen ja Elvi Tajakka (varajäsen toimikaudeksi 1991 Irma Rönkkö)

Toimihenkilöt: Hannu Ruottu ja Juhani Saatsi

Työnantajan edustajina hallintokunnissa jatkavat Ilmari Lindberg ja Marjatta Käki Kuusankoskella sekä Reijo Morko ja Aune Lappalainen Soinlahdessa.

Hallitus

Edustajiston syyskokouksessa 27.11. valittiin säätiön hallituksen varapuheenjohtajaksi Oili Toivonen ja jäseniksi Jarkko Lehto, Juha Lyytinen, Betty Puholainen, Satu Silvonen ja Niilo Ukkonen.

tuuskorvausten 3,5 miljoonaa markkaa. Edellisvuoden vastaavaan ajankohtaan verrattuna kokonaiskorvaukset olivat kasvaneet noin 0,9 miljoonaa markkaa. Lisäetuuskorvausten osalta nousu oli vajaat 0,3 miljoonaa markkaa. Päivä- ja äitiysrahoja maksettiin runsaat 6,3 miljoonaa markkaa. Lisäetuuspäivä- ja äitiysrahojen osuus oli edellä mainitusta summasta vajaat 0,3 miljoonaa markkaa. Sairaanhoidonkorvausten osuus kokonaiskorvauksista oli noin 4,9 miljoonaa markkaa, joista svl-korvaukset olivat vajaat 1,7 miljoonaa markkaa ja lisäetuedet runsaat 3,2 miljoonaa markkaa.

Kassan jäsenmäärä 30.9.1990 oli 3 305 henkeä, joista eläkeläisiä oli 491.

KYMMENE SOVELTAA UUTTA TEKNIKKAA

Pidetäänkö videoneuvottelu?

"Kätevä järjestelmä. Aikaa säästyy, kun ei tarvitse matkustaa ja kokoukset sujuu tehokkaammin", Kymmene Oy:n tutkimusjohtaja Kari Ebeling totesi Kaukas Oy:n tutkimuskeskuksen kanssa pidetyn videoneuvottelun jälkeen.

Mikonlinnan studiosta lähtevän kuvan Kari Ebeling ja Eija Suikkanen näkevät vasemmasta TV-ruudusta. Vieressä ruudussa näkyvät Lappeenrannassa istuvat paperi- ja massatekniikan päällikkö Juhani Pylkkö ja paperintutkija Tarja Sinkko.

Kymmene-konsernin pääkonttorissa Helsingissä on valmistunut videoneuvottelustudio, jota kaikki kymmeneiläiset voivat käyttää. Neuvotteluyhteydet toimivat niin kotimaahan kuin ulkomaillekin.

■ Neuvotteluun on myös mahdollista kytkeä monta studiota yhtäaikaaisesti. Vuokrastudioiden sijainnista konsernin toimipaikkojen läheisyydessä kotimaassa ja ulkomailla on tehty luettelo. Yhteydet toiseen tai toisiin osapuoliin hoitaa TELE-laitos.

Videoneuvottelu tehostaa tutkimusten mukaan ennenkaikkea toimintaa, mutta vähentää myös matkustamista. "Menetelmä soveltuu varsinkin määrämutoisten ja toistuvien kokousten pitämiseen, kun välimatkat ovat pitkät", tiedotusjohtaja Markku Franssila sanoo.

Videoneuvottelussa käytettävä tekniikka on helppo omaksua. Pääkonttorissa on asiaan perehdytetty useita henkilöitä, jotka antavat teknillistä apua ja neuvottelutukea. Kiinnostuneille järjestetään lisäksi opastusta osastotai yksikkökohtaisesti.

Tehokkaat kokoukset

Videokokousten tehokkuutta lisää se, että kokoukselle on varattu etukäteen tietty aika. Tästä tietoisina osallistujat keskittyvät vain oleelliseen. Neuvotteluaikaa pystytään toki kesken kokouksenkin pidentämään. Kuten muissakin kokouksissa hyvä valmistautuminen ja etukäteen jaettu materiaali parantavat ja nopeuttavat neuvottelun kulkua.

Kameran välityksellä pystytään näyttämään toisessa studiossa oleville osanottajille kaikkea kokoukseen liittyvää materiaalia: kalvoja, dioja, piirroksia, esineitä jne. Myös videonauhointusten välittäminen on mahdollista. Kokouksen kulu voi nauhoittaa.

Videoneuvottelussa osanottajat näkevät toisen neuvotteluosapuolen yhdestä TV-ruudusta ja omasta studiosta lähtevän kuvan toisesta ruudusta. Yksi TV-ruutu on varattu kokousmateriaalin näyttämiseen.

TELE-laitos konsultoi

Videoneuvottelumenetelmän käyttöönotossa konsultoi Kymmene-konsernia TELE-laitos, jonka edustajat ovat sitoutuneet antamaan tarvittavaa teknistä ja koulutuksellista tukea. Järjestelyyn liittyvät myös normaalia alhaisemmat käyttömaksut. Normaali videoyhteys maksaa kotimaassa 420 mk/30 minuuttia. Jos käytetään TELE:n vuokrastudiota, siitä menee lisäksi 240 markan vuokra 30 minuutilta.

Konsultointi koskee ensivaiheessa konsernin kotimaan toiminnoista Helsinkiä, Kuusankoskea ja Lappeenranta. Asian jatkokehittelystä on mahdollista päättää sitten, kun riittävästi kokemuksia on kerätty.

Videoneuvottelujen tila- ja yhteysvaraukset hoitaa videoneuvottelusihteeri Raija Tanninen, joka myös opastaa laitteiston käytössä. Kymillä videoneuvotteluihin liittyviä asioita voi tiedustella konttoripäällikkö Stig-Olof Lindholmilta.

Barbara Michelsson

HENKILÖUUTISET

Juha Veräjänkorva

Juhani Nystén

Martti Iso-Kuusela

Kymin Paperiteollisuus Oy

Hienopaperi

■ DI, fil. maist. **Juha Veräjänkorva**, 31, on 15.11.1990 alkaen nimitetty PK 8:n käyttöpäälliköksi. Hän raportoi johtaja Boris Sundholmille.

Merkonomi **Päivi Pienimäki** on 12.11.1990 siirtynyt ostosaston ostosihteerin tehtävistä hienopaperin markkinointiin. Hän toimii teknisen asiakaspalvelun ja tuotekehityksen päällikön Henrik Karlssonin sihteerinä.

Tekninen kehitys

■ Teknikko **Hannu Rundberg** tekniseltä osastolta eroaa yhtiön palveluksesta 14.12.1990 lähtien.

Kaukas Oy

Voikkaan paperitehdas

■ Ekonomi **Juhani Nystén**, 46, on 1.11.1990 nimitetty myyntijohtajaksi Voikkaan paperitehtaalle. Hän raportoi markkinointijohtaja Harry Heroldille.

Tietopalvelu

■ **Lea Bruun** on nimitetty tietopalveluun kirjastonhoitajaksi 15.11.1990 alkaen. Hän on aiemmin toiminut tietohallinnon osastosihteerinä.

Kymmene Oy

Paperin markkinointisihteeristö

■ Dipl.ins. **Soile Korhonen** on

26.11.1990 alkaen nimitetty markkinointipäälliköksi paperin markkinointisihteeristöön. Hän raportoi johtaja Peter Huttonille.

Valt.maist. **Ann-Marie Vaenerberg** on 26.11.1990 nimitetty määräaikaiseksi PR-assistentiksi 31.5.1991 saakka.

Schauman Wood Oy

■ Schauman Wood Oy:n sahateollisuuden johtajan, dipl.ins. **Olavi Jaakkolan** jäädessä eläkkeelle vuoden 1991 alussa sahateollisuuden johtajaksi on nimitetty ins. **Martti Iso-Kuusela**. Hän hoitaa samalla Jyväskylän sahan johtajan tehtävät.

Heinolan tehtaiden paikallissihteeristö, dipl.ins. **Martti Pelkonen** siirtyy osakkuusyhtiö Chudov-RWS:n palvelukseen 1.1.1991. Samasta ajankohdasta lukien on Heinolan tehtaiden paikallissihteeristö, dipl.ins. **Olavi Valkonen**. Vuoden alussa Jyväskylän ja Säynätsalon tehtaiden paikallissihteeristö, dipl.ins. **Matti Karhio**.

Suomen Kuitulevy Oy:n talouspäälliköksi on 1.12.1990 alkaen nimitetty kauppatiet. maist. **Eija Pirskanen**.

MERKKIPÄIVÄT

Pentti Manninen

Työkaluviilaaaja **Pentti Manninen** Kuusanniemen kunnossapidosta täyttää 50-vuotta 20.1. Hän on syntynyt Vaajakoskella.

Pentti Manninen tuli vuonna 1957 Kymin korjauspajalle levyseppäksi käytyään ensin yhtiön ammattikoulun. Vuonna 1964 hän siirtyi Kuusanniemen sellutehtaan kunnossapitoon. Nykyisessä työssään työkaluviilaaajana hän on toiminut vuodesta 1974 lähtien.

Kotoa omaksumansa perinteen mukaisesti Pentti Manninen hakeutui jo nuorena ayliikkeen moninaiisiin tehtäviin. Hän toimii Kuusankosken Metallityöväen osasto 19:n päälähtämismiehenä ja Metallityöväen Liiton metsäteollisuuden korjaamoalan TES-neuvottelukunnan jäsenenä. Hänet on valittu Kymin henkilöstörahasen hallituksen varapuheenjohtajaksi sekä henkilöstöryhmänsä edustajaksi YT-neuvottelukuntaan.

Pentti Manninen vapaa-aika kuluu matkailun, kuorolaulun, kalastuksen, lehti- ja vakuutus-toiminnan sekä kesämökkeilyn pariin.

Pentti Manninen viettää 50-vuotispäiväänsä kotonaan Kuusankosken Kytöahossa. Hänen mukaansa laaja ystäväjoukko ja tuttavapiiri tekevät merkkipäivästä juhlan.

Huoltomies **Veijo Kontiainen** Voikkaan koneosastolta täyttää 60 vuotta 20.1. Hän on syntynyt Rautjärvellä.

Veijo Kontiainen tuli vuonna 1951 arkkipakkariksi paperitehtaalle, mutta siirtyi jo vuoden päästä nykyiseen työhönsä huoltomieheksi.

Veijo Kontiainen vapaa-aika kuluu kalastellen sekä haitaria soitellen.

Leikkaaja **Veikko Henttonen** hienopaperin arkkisalista täyttää 50 vuotta 14.1. Hän on syntynyt Joutsenossa.

Veikko Henttonen aloitti Kymin paperitehtaan kuormajana vuonna 1959. Vuonna 1961 hänestä tuli laskukoneen

hoitaja ja 1968 riisileikkaaja. PK 7:n leikkaajaksi hän siirtyi vuonna 1972.

Veikko Henttonen on kuullut Kuusankosken Urheiluseuran yleisurheilujaostoon jo kymmenen vuoden ajan. Hänen henkilökohtainen leipälajinsa on maastajuoksu, jota hän harrastaa kilpailumielessä. Hän on useaan otteeseen osallistunut mm. maailman suurimmaksi mainostettuun maastajuoksu kilpailuun Lidingössä, Ruotsissa.

Haihduuttamon hoitaja **Seppo Pätäri** Kuusanniemen höyryvoimalaitokselta täyttää 50 vuotta 5.1. Hän on syntynyt Ylämaalla.

Seppo Pätäri tuli yhtiön palvelukseen vuonna 1962 Kymin sulfiittisellutehtaalle, missä hän toimi mm. vaakaajana, lastumiehenä, Ara-nosturin hoitajana ja kuorimiehenä. Vuonna 1977 hän siirtyi Kuusanniemen sellutehtaalle lämmittäjäksi. Nykyisessä työssään höyryvoimalaitoksella hän on toiminut vuodesta 1980 lähtien.

Seppo Pätäri talvisena harrastuksena on pilkkiminen.

JÄRJESTÖT

Kuusankosken Teollisuus-toimihenkilöt ry

Kokousuutisia

Yhdistyksen puheenjohtajaksi vuodeksi 1991 valittiin **Irma Pukki** ja johtokunnan jäseniksi Kaija Arvelin, Paula Järvisalo, Raija Kaarna, Arvid Kauppinen, Eija Kurto, Mervi Laitinen, Anne Lihvonen, Satu Silvonen, Maija Uronen ja Seija Ämmälähti.

Kuusankosken Teollisuustoimihenkilöiden Kymin ja Kuusanniemen työpaikkaosastot yhdistettiin. Yhteenliittymä sai nimekseen Kymin työpaikkaosasto ja sen puheenjohtajaksi vuosiksi 1991-92 valittiin **Seija Ämmälähti** sekä luottamusmieheksi Eija Kurto ja varalle Satu Silvonen.

Voikkaan työpaikkaosaston luottamusmiehenä toimii Liisa Sihvola ja varalla Anne Lihvonen.

ELÄKKEELLE

Kymin Paperiteollisuus Oy

Hienopaperitehdas Uittaja Rauno Autio (32 palveluvuotta).

Tehdaspalvelu

Kirvesmies **Lauri Jurvanen** (38).

Konttorihallinto

Henkilöstöpalvelusasioiden hoitaja **Pertti Riihinen** (24).

C- ja MG-paperi

Hylynkäsittelijä **Jaakko Tuunanen** (30).

Kaukas Oy

Voikkaan paperitehdas Uudestaan rullaaaja **Jaakko Arosuvi** (17), siistijä **Terttu Saarinen** (22).

Voikkaan puuhiomo

I-varamies **Veikko Leppänen** (28).

KIITOKSET

Kiitokseni Kymin puuhiomon työnjohdolle ja työtovereille saamastani lahjasta jäädessäni eläkkeelle.

Rauno Autio

Lämmin kiitos muistamisesta merkkipäivänäni.

Mauri Lakka

Sydämellinen kiitos työnjohtajille ja työtovereille muistamisesta jäädessäni vapaalle.

Unto Ruippo

Siirryttyäni vapaalle kiitos päällystyslaitoksen henkilökunnalle.

Jaakko Tuunanen

A4:n tontut, kiitos viihdeillastal!

Vaalu

Kiitos pikkujoululahjoista osasto 19:n tasa-arvojaostolle. Hyvää joulua!

Edith, Toini ja Mailis

Klubi tiedottaa

Virkamiesklubin vuosikokous pidetään keskiviikkona 16.1. klo 18.00 Koskelassa. Kokouksessa käsitellään sääntömääräiset asiat. Kahvitarjoiluun vuoksi jäseniä pyydetään ilmoittamaan osallistumisestaan 14.1. mennessä **Helena Maunolle**, puh. 2170.

40-tuntinen työviikko jatkuu toimihenkilöillä

Kymin Paperiteollisuus Oy:ssä on toimihenkilöryhmien kanssa sovittu, että 40-tuntista työviikkoa ja joustavaa työaika toteutetaan myös vuonna 1991 entiseen tapaan.

Työajan pitenemisestä keretty 12,5 vapaapäivää. Näiden

ns. pekkaspäivien antamisen ajankohta on työnantajan määrättävissä. Rahakorvauksen maksaminen pitämättä jääneistä vapaapäivistä tulee kysymykseen vain poikkeustapauksissa.

50 VSK · NRO 12/1990

UUTISKYMI

KYMIN PAPERITEOLLISUUS OY:N JULKAISU

Toimitus: Kymin Paperiteollisuus Oy, tiedotus ja markkinointipalvelu, 45700 KUUSANKOSKI. Puh. vaihde (951) 4021, teleksi 52211 kymco sf, telekopio (951) 402 2186. MEMO-tunnus KYTIED. ■ Päätoimittaja: Reijo Virta, puh. (951) 402 2168, toimitussihteerit: Kimmo Rekimies, puh. (951) 402 2169, toimittaja: Irma Niemi, puh. (951) 402 2173, toimittaja: Pia Lindroos, puh. (951) 402 2173, valokuvaaja: Tuomo Pitkänen, puh. (951) 45 068. ■ Osoitteenmuutokset: Terttu Niilo-Rämä, puh. (951) 402 2167. ■ Kirjapaino: Kouvolan Kirjapaino Oy, Kattajaharjuntie, 45700 KUUSANKOSKI. Puh. vaihde (951) 284 31. ■ Paperi: Griffin Kymexcote 115 gm². ■ ISSN 0358-416X. ■ Lehden seuraava numero ilmestyy 25.1. Lehden tarkoitettun materiaalin on oltava toimituksessa viimeistään 11.1. klo 16.30.

KYMIN PAPERITEOLLISUUS
KYMMENE

Eläkeläisten joulujuhlassa haikea pohjavire

■ Kymmene Oy:n eläkeläisten joulujuhlissa oli tänä vuonna perinteisten iloisten elementtien, kuten joululaulujen ja -leikkien, kahvinjuonin ja tuttuun tapaamisen ohella myös haikea pohjavire.

Siihen viritti työn veteraanit jo paikallisjohtaja **Ilmari Lindberg** tervehdyspuheensa. Hän totesi perusarvojen menetyksen johtaneen monessa maassa hätään ja puutteen, kun taas Suomessa on hyvinvointi lunastettu sotaveteraanien suunnattomien uhrauksien.

Maassamme on syöksytty taloudelliseen taantumaa ja jouduttu kannattavuusloukuun. Kymin Paperiteollisuus Oy:ssä huolena on ulkomailta saatava liian huono hinta korkeita kustannuksiamme vastaan ja kilpailijamaihin rakennettavat uudet paperikoneet.

Henkilöstön määrä vähenee, mutta irtisanomisilta vältyttäneen, koska poissiiirtyvien tilalle ei oteta uusia. Vain välttämätön pystytään rahoittamaan ja monia hyviä hankkeita sekä toimia joudutaan lopettamaan. "Saattaa olla, että tämänvuotiset eläkeläisten joulujuhlat ovat viimeiset, vaikka ratkaisu tuntuukin vaikealta."

Kymin eläkeläisten joulujuhla järjestettiin perinteiseen tapaan Koskelassa.

"Vaikka synkät ja raskaat pilvet varjostavat tätä aikaa, toivon, että juhlassa on mahdollisuus irtautua arjen harmaudesta", sanoi Lindberg ja toivotti eläkeläisille hyvää joulua ja onnellista uutta vuotta.

Melankolista tunnelmaa juhlaan loivat myös Pohjois-Kymin musiikkiopiston jousikvartetin esittämät Sibeliuksen

Impromptu ja Merikannon Valse Lente. **Jani Helenius** haurillaan sen sijaan nostatti tunnelmaa, kuten myös Kuusankosken Työväen Soittajien iloiset joulupotpurrit.

Hanna Rautasuo-Kuusiston yhdessä **Taina Rautasun** kanssa esittämiä kauniita joululauluja seurattiin hartaudella, kuten myös koululaisten joulu-

leikkiä.

Pastori **Sakari Häkkinen** käsitteli hänkin nykypäivän murhenäytelmää, pakolaisuutta. "Marialle ja Joosefillekaan ei ollut tilaa majatalossa. Tänä jouluna tämä jouluevankeliumin kohta on hätkähdyttävän ajankohtainen. Majatalossa ei ollut tilaa. Mitä me sanomme pakolaisille?"

Voikkaan massatehtaan koeajot alkamassa

Voikkaan paperitehtaan uuden massatehtaan koeajot ovat alkamassa. Marraskuun lopulla puunkatkaisulaitokselle tehtiin muutos, joka mahdollistaa myös 1,5 metrin mittaisten puiden leikkaamisen. Aikaisemmin Voikkaan hiomolla on käytetty yksinomaan metrin mittaista puuta. Muutokseen kuuluu myös lajittelusysteemi, jolla erimittaiset puut ohjataan oikeisiin paikkoihin.

Marraskuun lopulla ja joulukuun alkupuolella on koekäytetty puukuljettimia ja 1,5 metrin puita on ajettu varastokasaan.

Massatehtaan 6 hiomakoneetta on asennettu ja niiden koepaineistukset ja vesiajot on tehty. Koehionnat alkavat viikolla 51.

Kymin Paperiteollisuus Oy:n hiomolle Voikkaalta tulevien puiden ottopaikka alkaa myös olla valmis ja sen koeajot ovat käynnissä.

Massatehtaan tuotannollinen koeajo alkaa tuotantopäällikkö **Reijo Yrjövuoren** mukaan tammikuun alussa. "Vaikka jossain vaiheessa jääme hetkellisesti aikataulusta, viive on saatu kurrottua umpeen ja massatehdas käynnistyy aikataulun mukaisesti."

Virkamiesklubi täytti 80 vuotta

Kymin Osakeyhtiön Virkamiesklubi vietti perinteisen vuosijuhlansa yhteydessä 17.11. klubin perustamisen 80-vuotisjuhlaa. Koskelassa järjestettyyn tilaisuuteen osallistui ennätysmäärä klubin jäseniä ja heidän vieraitaan, kaikkiaan runsaat 200 henkeä.

Pöytäpuheessaan klubin puheenjohtaja **Eero Niinikoski** palautti kuulijoille mieleen, millainen klubin perustamisvuosi 1910 oli ollut: "Kuusankosken tehtaalla oli yhteensä 12 paperikonetta, joiden vuosituotanto oli kokonaisuudessaan runsaat 35 000 tonnia. Tämä oli 22 prosenttia koko Suomen paperiteollisuuden tuotannosta. Kolmella tehtaalla työskenteli yhteensä 2 300 henkilöä. Paperin myynti Englantiin oli juuri alkamassa val-

Virkamiesklubin uudet kunniajäsenet: **Krister Brommels** (vas.), **Henny Takolander** ja **Lennart Gräsbeck**.

taosan tuotannosta mennessä kuitenkin edelleen Venäjän markkinoille."

Vuosijuhlan vierailevana taiteilijana esiintyi oopperalaulajatar **Margareta Haverinen** säestäjänään **Colin Hansen**. 80-vuotisjuhlan johdosta klubi

kutsui kolme uutta kunniajäsentä: dipl.kirjeenvaihtaja **Henny Takolanderin**, dipl.ins. **Krister Brommelsin** ja dipl.ins. **Lennart Gräsbeckin**. Kukin heistä on antanut merkittävän panoksen klubin toimintaan.

Työhönotto Kuusanniemeen

Työhönottotoimisto on 3.12. alkaen toiminut Kuusanniemen porttirakennuksessa, entisissä SYP:n tiloissa. Sisäänkäynti toimistoon tapahtuu tehtaan piirin sisäpuolelta. Työhönottajana jatkaa **Mervi Äijö**.

Itsenäisyyspäivän kunniamerkkejä

Tasavallan presidentti on myöntänyt itsenäisyyspäivänä kunniamerkit seuraaville kymiläisille:

Suomen Leijonan ritarikunnan I luokan ritarimerkki: toimitusjohtaja **Peter Stackelberg**, Kymin Paperiteollisuus Oy.

Suomen Leijonan ritarikunnan ritarimerkki: tehtaajohtaja **Aulis Koikkalainen**, C- ja MG-paperi.

Suomen Valkoisen Ruusun ritarikunnan ritarimerkki: kaupallinen johtaja **Bjarne Nygård**, paperin markkinointi.

Suomen Leijonan ritarikunnan ansioristi: sähkövoimapäällikkö **Harri Pousi**, voimaosasto.

Suomen Valkoisen Ruusun ritarikunnan I luokan mitali: käyttötekniikko **Jorma Heino**, sellu.

Suomen Valkoisen Ruusun ritarikunnan mitali: kuorimon hoitaja **Matti Järvinen**, sellu; asuntoasioiden hoitaja **Maila Kiiski**, asuntopalvelu; toimiston esimies **Maire Leivo**, voimaosasto ja kontoripaperin valmistaja **Timo Vilenius**, hienopaperi.

Suomen Valkoisen Ruusun ritarikunnan I luokan mitali kultaristein: LVI-suunnittelija **Niilo Ukkonen**, tekninen osasto ja markkinointipäällikkö **Juhani Salmi**, kemia.

Voikkaan paperitehtaalla Suomen Valkoisen Ruusun ritarikunnan I luokan mitalin kultaristein sai työsuojeluteknikko **Veikko Tolvanen** ja ensimmäisen luokan mitalin pituusleikkurin hoitaja **Mauno Luoranen**.

Teknillisessä hallinnossa Suomen Leijonan ritarikunnan I luokan ritarimerkin sai johtaja **Pekka Holm**.

PK 8 pysähtyy

Kymin hienopaperin vuonna 1983 käynnistynyt hienopaperikone PK 8 pysähtyy jouluseisokissa uusintaa varten.

Neljä viikkoa kestävien muutostöiden aikana kone saa mm. uuden filmiliimapuristimen ja sen käyttöjen nopeus nostetaan 1 000 metristä minuutissa 1 200:aan.

Muutos nostaa koneen tuotantokyvyn 220 000 tonniin vuodessa. 80 miljoonaa markkaa maksavan uusinnan tavoitteena on myös nostaa koneen tuottaman paperin laatua.

PK 8 käynnistyy tammikuun lopulla.